

**JMG – INSTITUTIONEN FÖR
JOURNALISTIK, MEDIER OCH
KOMMUNIKATION**

“LÖFVEN” OCH “STATSMINISTER MAGDALENA ANDERSSON”

En jämförande studie av medierapporteringen kring
två svenska statsministrar ur ett genusperspektiv

Jessica Alfredsson

Alice Lundberg

Wilma Maxe

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	MK1501: Medie- och kommunikationsvetenskap, fördjupningskurs
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	VT 2022
Handledare:	Nicklas Håkansson
Kursansvarig:	Malin Sveningsson

ABSTRACT

Uppsats/Examensarbete: 15 hp
Program och/eller kurs: MK1501: Medie- och kommunikationsvetenskap, fördjupningskurs
Nivå: Grundnivå
Termin/år: VT 2022
Handledare: Nicklas Håkansson
Kursansvarig: Malin Sveningsson

Sidantal: 43
Antal ord: 17 094
Nyckelord: Stefan Löfven, Magdalena Andersson, politik, nyhetsmedier, porträttering, genus, makt, könsstereotyper, innehållsanalys.

Syfte: Syftet med denna studie är att utifrån ett genusperspektiv jämföra gestaltningen av en kvinnlig och manlig statsminister i svenska nyhetsmedier.

Teori: Genus, stereotyper, rollkongruens.

Metod: Kvantitativ innehållsanalys

Material: 412 artiklar från Aftonbladet, Expressen, Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet.

Resultat: Resultatet visar både skillnader och likheter i rapporteringen om Löfven och Andersson. När det kommer till synlighet har Löfven generellt sett fått en större synlighet i nyhetsrapporteringen än Andersson, vilket går i linje med stereotypa föreställningar om män och kvinnor. När det kommer till gestaltning i text visar resultaten tendenser på att både gå i linje med, men också motsätta stereotypa föreställningar. Anderssons kvinnliga kön betonas oftare än Löfvens, men Löfven kritiseras dock i större utsträckning än Andersson. När det kommer till gestaltning i bild, visar majoriteten av resultaten på en motsättning av en könsstereotypisk nyhetsrapportering. Löfven fotograferas nämligen i större utsträckning i privatlivet och är dessutom oftare passiv på bilderna än vad Andersson är. Viktigt att poängtera är dock att majoriteten av mediegestaltningen är neutral och att det enbart är en marginaliserad del där könsstereotyper porträtteras.

FÖRORD

Vi vill tacka vår handledare Nicklas Håkansson, som bidragit med kloka tankar, tips och idéer som både har underlättat och hjälpt vårt arbete framåt i processen. Ett ytterligare tack vill vi rikta till alla i vår närhet som funnits där med stöd och motivation.

EXECUTIVE SUMMARY

Succeeding former prime minister Stefan Löfven, Magdalena Andersson became the first female to take on office by the end of 2021. The former and current prime minister both had widespread media coverage when assuming the position. The general understanding and views of politicians is formed by the picture painted by the media and its reporting. Traditional gender stereotypes have, through research, been shown to be present in media coverage. Men are associated with concepts of power and leadership, women, to fondness and family. This leads to an outcome of male politicians more commonly being associated with political leadership than their female counterparts. Current studies show a shift to a more equal portrayal of female and male politicians, with gender stereotypical portrayal only accounting for a marginal part of the reporting. This could indicate Swedish news-reporting becoming more gender-neutral.

The purpose of this study is to compare the portrayal, within Swedish media, of a female versus male prime minister, from a perspective of gender. To succeed with this, the essay is based on three questions: To what extent, if any, does the visibility of Stefan Löfven and Magdalena Andersson differ?; To what extent, if any, does the portrayal of Stefan Löfven and Magdalena Andersson differ in *text*?; and, To what extent, if any, does the portrayal of Stefan Löfven and Magdalena Andersson differ in *pictures*? A quantitative study of 412 published articles has been performed to answer these three questions. The articles have been gathered from leading Swedish newspapers; Aftonbladet, Expressen, Dagens Nyheter, and, Svenska Dagbladet.

This study will be applying theories from Gender science such as theories of gender, gender stereotypes, and role congruity.

In conclusion, the results indicate an occurrence of similarities and differences alike in the reporting of Löfven and Andersson. Löfven has generally received a larger coverage within news reporting and therefore increased visibility compared to Andersson, this is in line with stereotypical portrayal of men and women. *Portrayal within text* shows tendencies of both confirming and opposing stereotypical portrayal. Andersson's gender pronoun is mentioned more often than Löfven's, whilst Löfven's character is more widely critiqued than Andersson. The *portrayal within pictures* shows a majority of portrayals opposing traditional gender-stereotypical reporting, with Löfven more commonly having inactive photographs and was photographed within the private sphere more than Andersson. It is important to point out, however, that most of the news reporting is neutral and that gender-stereotypical reporting occurs in only a marginalized part of the articles.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	1
Utomvetenskaplig problematisering	1
Inomvetenskaplig problematisering	2
Syfte och frågeställningar	2
2. TIDIGARE FORSKNING	3
Makt och manlighet.....	3
Förminskning av kvinnor.....	4
Jämställd rapportering	5
Sammanfattning	6
3. TEORI	7
Genus	7
Stereotyper.....	8
Teori om rollkongruens	10
4. METOD	11
Metodval	11
Material och urval	12
<i>Analysobjekt</i>	12
<i>Analysmaterial</i>	13
<i>Urval av artiklar</i>	15
Tillvägagångssätt.....	16
<i>Analyschema</i>	16
<i>Datainsamling</i>	16
<i>Reliabilitetstest</i>	17
<i>Databearbetning</i>	18
Diskussion av metod.....	18
<i>Diskussion kring urval</i>	19
<i>Generaliserbarhet</i>	19
<i>Validitet och reliabilitet</i>	20
5. RESULTAT OCH ANALYS	21
Tema: Synlighet.....	21
<i>Analys av synlighet</i>	26

Tema: Gestaltning i text	27
<i>Analys av gestaltning i text</i>	32
Tema: Gestaltning i bild	35
<i>Analys av gestaltning i bild</i>	39
Sammanfattning av resultat	40
6. SLUTDISKUSSION	41
REFERENSER	44
BILAGA – ANALYSSCHEMA	48

1. INLEDNING

*Om kvinnor bara får rösta men aldrig blir valda till det högsta ämbetet är inte demokratin hel.
Flickor som växer upp i Sverige ska veta att de kan bli en del av samhället.*

– Amineh Kakabaveh

Dessa ord framfördes av Amineh Kakabaveh när hon talade framför riksdagens kammare strax innan Sverige fick sin första kvinnliga statsminister – Magdalena Andersson (Ekström & Holmqvist, 2021). Trots att Sverige är ett av världens mest jämställda länder, tog det 100 år med kvinnlig rösträtt innan en kvinna blev vald till posten som statsminister. Många, om inte de allra flesta, personer i världens maktpositioner genom tiderna har varit just män. Det har medfört att ledarskap och makt har kommit att bli starkt förknippat med män. Detta och andra stereotypa föreställningar som finns i samhället återspeglas i medierapporteringen som i sin tur reproducerar dessa stereotyper.

Denna studie undersöker medierapporteringen om en kvinnlig och en manlig statsminister, närmare bestämt Magdalena Andersson och Stefan Löfven. Stereotyper om kvinnligt och manligt kan ge upphov till skillnader både gällande politikernas *synlighet* men också deras *gestaltning* i nyhetsmedier. Dessutom är den tidigare forskningen inte enig om hur dessa könsskillnader kommer till uttryck. Detta gör ämnet intressant att undersöka vidare.

Utomvetenskaplig problematisering

Svensk politik är idag till stor del medialiserad. Det innebär att merparten av befolkningen aldrig har haft ett fysiskt möte med en politisk maktbärande. Allmänhetens uppfattning om enskilda aktörer och sakfrågor är i stället grundat på den mediebild som presenteras, efter att politiken har filtrerats, tolkats och representerats genom olika medium. Medierna har därför en central roll som en demokratisk mötesplats med möjlighet att göra politiken mer tillgänglig (Hammarlin & Jarlbro, 2014: 7f; Scheufele & Tewksbury, 2007).

Mediernas essentiella roll för allmänhetens politiska uppfattning medför ett stort ansvar (Scheufele & Tewksbury, 2007). Vid underrepresentation av kvinnliga politiker samt feminina attribut i mediebevakningen stärks associationen mellan politik och manliga aktörer. Legitimeringen av maskulina men inte feminina attribut, riskerar i sin tur att dämpa kvinnors politiska ambitioner och i längden påverka kvinnliga politikernas karriärmöjligheter (Van der Pas & Aaldering, 2020; Atkeson, 2003). Vidare riskerar en överrepresentation av könsstereotyper i mediebevakningen att förstärka existerande stereotyper i samhället, som i sin tur kan influera nästa generations uppfattning och därmed bidra till att könsstereotyperna reproduceras (Meeks, 2013; Magin & Stark, 2010). En saklig och jämlik gestaltning blir därför viktig för hela samhällets jämställdhet, och inte minst för att froda ett jämställt politiskt engagemang.

Inomvetenskaplig problematisering

Tyskland, Chile och Liberia kan vid första anblick uppfattas som väldigt olika länder, men en sak som de har gemensamt är att de alla har haft en kvinna som landets ledare. Trots att den yttersta makten historiskt har tillägnats män, så har det under det senaste decenniet blivit allt vanligare att kvinnor kommer till makten. Detta har gjort att det idag finns flera olika internationella studier som undersökt genuskillnader i rapporteringen kring länders yttersta makthavare (t.ex. Lünenborg & Maier, 2015; Van Zoonen, 2006). Då Sveriges nuvarande statsminister, Magdalena Andersson, tillträdde så pass nyligen finns dock ännu ingen forskning som jämför rapporteringen mellan en kvinnlig respektive manlig statsminister i Sverige.

Vidare finns också tidigare forskning som undersöker hur maskulina och feminina stereotyper kommer till uttryck kring andra typer av politiska makthavare, så som ministrar, samt senator-, guvernörs-, och presidentkandidater, (t.ex. Bystrom m.fl., 2001; Fernandez-Garcia, 2016; Harp m.fl., 2010; Meeks, 2013). Det finns dessutom svensk forskning som jämför rapporteringen om kvinnliga och manliga partiledare i Sverige (Hammarlin & Jarlbro, 2014). Vad gäller resultaten i dessa studier så skiljer de sig åt. De flesta kan konstatera att det finns skillnader i rapporteringen kring män och kvinnor, men några av de studier som publicerats mest nyligen visar att dessa skillnader börjar lösas upp och att rapporteringen blir mer jämställd (Lünenborg & Maier, 2015; Fernandez-Garcia, 2016). Magin och Stark (2010) visar dessutom att könsskillnaderna i medierapporteringen ser olika ut i olika länder, vilket gör att det blir intressant att ta fasta på hur det ser ut i en svensk kontext. Mot bakgrund av att resultaten i den tidigare forskningen skiljer sig åt blir det intressant att ta fasta på hur det ser ut i Sverige. Denna uppsats avser därför att bygga vidare på tidigare forskning för att fylla forskningsluckan om hur en kvinnlig, respektive manlig, statsminister gestaltas i svenska medier.

Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att utifrån ett genusperspektiv jämföra gestaltningen av en kvinnlig och manlig statsminister i svenska nyhetsmedier. Utifrån detta syfte har vi formulerat tre frågeställningar:

1. I vilken utsträckning, om någon, skiljer sig synligheten av Stefan Löfven och Magdalena Andersson åt?

Denna frågeställning syftar till att jämföra hur ofta respektive statsminister förekom, samt hur framträdande de var i svenska nyhetsmedier under de fem första dagarna av deras regeringsbildning. Detta för att kunna identifiera eventuella mönster i rapporteringen som kan härledas till könsstereotyper.

2. I vilken utsträckning, om någon, skiljer sig gestaltningarna av Stefan Löfven och Magdalena Andersson åt i text?

Denna frågeställning syftar till att jämföra på vilket sätt respektive statsminister gestaltades i svenska nyhetsmediers texter under de fem första dagarna av deras regeringsbildning. Detta för att kunna identifiera eventuella mönster i rapporteringen som kan härledas till könsstereotyper.

3. I vilken utsträckning, om någon, skiljer sig gestaltningarna av Stefan Löfven och Magdalena Andersson åt i *bild*?

Denna frågeställning syftar till att jämföra på vilket sätt respektive statsminister gestaltades i svenska nyhetsmediers bilder under de fem första dagarna av deras regeringsbildning. Detta för att kunna identifiera eventuella mönster i rapporteringen som kan härledas till könsstereotyper.

Denna studie intresserar sig således både för synligheten av statsministrar i nyhetsmedier, men också för gestaltningen av statsministrar i text och bild. Värt att nämna är att begreppet *gestaltning* är hämtat från *gestaltningsteorin*, som handlar om hur journalister presenterar något för att göra det begripligt för publiken eller för att anpassa nyheterna efter medielogiken. Det kan handla om att journalisterna väljer att dra större uppmärksamhet till vissa saker, och därmed rikta bort uppmärksamheten från annat (Scheufele & Tewksbury, 2007). Studien intresserar sig därmed inte för hur statsministrarna är i verkligheten, utan endast för gestaltningarna av dem i nyhetsmedierna. Att undersöka gestaltningar tillsammans med synlighet blir därmed grunden för att ta reda på om stereotyper kommer till uttryck i nyhetsmedierna eller inte.

2. TIDIGARE FORSKNING

Följande kapitel ämnar att kartlägga tidigare forskning som ligger till grund för förståelsen av mediernas gestaltning av kvinnliga respektive manliga politiker. Avsnittet berör manliga och kvinnliga politikernas representation och gestaltning i nyhetsmedier utifrån ett genusperspektiv. Kapitlet kommer ligga till grund för studiens operationaliseringar och analysen av studiens resultat.

Makt och manlighet

Historiskt har män och maskulinitet stereotypt associerats med egenskaper som ”dominans”, ”auktoritet” och ”beslutsamhet”. I kontrast till det har kvinnor återkommande förknippats med stereotypa egenskaper som ”tillgivna”, ”känslösamma” och ”hjälpsamma” (Prentice & Carranza, 2002; Göransson, 2006:29). Idag tillskrivs manliga ledare oftare egenskaper som ”kunnig”, ”kompetent”, ”trovärdig”, ”förtroendeingivande”, ”saklig” och ”påläst”. (Hammarlin & Jarlbro, 2014:76). Vidare associeras maskulinitet med överordning, ledaregenskaper och kontroll, som till skillnad från femininitet, är starkt kopplade till politiskt hantverk och handlingskraft (Koenig m.fl., 2011; Aaldering & Van der Pas, 2018).

Idag finns allt fler kvinnor på politiska toppositioner. Den generella tendensen är dock fortfarande att kvinnliga verksamheter, oavsett vad de går ut på, värderas lägre än manliga (Göransson, 2006:22f, 26). Konsekvensen av den stereotypa generaliseringen är att politiskt ledarskap i hög utsträckning associeras med maskulina attribut. Det omvända, att tillskriva politiskt ledarskap med feminina attribut återfinns sällan, vilket påvisar en splittring mellan femininitet och politik (Lünenborg & Maier, 2015). Kopplingen mellan maskulinitet och ledarskap stärks även av att manliga politiker får större utrymme i nyhetsmedier än kvinnliga (Van der pas och Aaldering, 2020). Ross m.fl. (2012) visar att manliga politiker i allmänhet såväl som

manliga partiledare får större synlighet i nyhetsmedier. Liknande visar Fernández-Garcia (2016), som genomfört en studie i en spansk kontext, att manliga ministrar får en oproportionerligt stor andel utrymme i medierna. Detta trots att hälften av ministrarna i den spanska regeringen var män och hälften kvinnor.

Van Zoonen (2006) och Meeks (2013) vittnar om att makt, ledarskap och konkurrenskraft mer frekvent kopplas till maskulina attribut. Ett tydligt exempel är bevakningen av politikerna i förhållande till sitt familjeliv. Medan inblicken i privatlivet tillskriver manliga politiker tillförlitlighet och omtänksamhet, tyder kvinnornas familjeliv i stället på en ogynnsam tudelning mellan privata och offentliga plikter (Van Zoonen, 1998). Även fast män till viss del uppmärksammas kring deras image, får de inte lika mycket uppmärksamhet för varken hur de klär sig eller betar sig eftersom allmänheten är mer benägna att acceptera en manlig ledare (Hammarlin & Jarlbro, 2014:76; Bystrom m.fl., 2001).

Stereotyper om maskulint och feminint förstärks och förändras inte bara i text, utan även med hjälp av bilder i nyheterna. Faktorer som vinkel, avstånd, miljö, kroppsspråk, pose, gest och hållning är några saker som kan ge uttryck för stereotyper i bild (Jarlbro, 2013:67). Män framställs ofta som aktiva på bild genom att gestikulera (Jarlbro, 2013:69). Den stereotypa kvinnan framställs i stället som passiv (Lundell & Ekström, 2008). Vidare är det typiskt att männen fotograferas på ett sätt som får dem att se kraftfulla ut (Edström, 2002:25). Stereotyper om maskulint och feminint kommer även till uttryck genom vilken miljö de fotograferas i. Genom att fotografera en person i sin arbetsmiljö förstärks kopplingen till det offentliga, och genom att fotografera en person i hemmiljö förstärks kopplingen till familj och privatliv (Jarlbro, 2008:69).

Förminskning av kvinnor

I samband med ett växande antal kvinnliga politiker, står traditionellt feminina stereotyper i konflikt med den stereotypa bilden av politiskt ledarskap. Van der Pas och Aaldering (2020) lyfter att splittringen mellan femininitet och politiskt ledarskap leder till att kvinnliga politiker arbetar i motvind, då de antingen misslyckas med att leva upp till normen för hur en ledare ska vara eller normen för hur en kvinna ska vara. Liknande understryker Harp m.fl. (2010) att fenomenet återkommande leder till att kvinnliga politiker generellt utsätts för en mer kritisk granskning samt får en mer negativ ton i mediebevakningen än deras manliga motsvarigheter. Vidare lyfter Falk (2008) att nyhetsmedier i större utsträckning skriver ut både för- och efternamn vid framställning av kvinnliga politiker än manliga. Det är även mer förekommande att titeln betonas vid hänvisning till en kvinnlig politiker, exempelvis "statsminister Magdalena Andersson". För att en kvinnlig politiker ska legitimeras krävs alltså att titeln lyfts fram, men för en manlig räcker det att presentera honom vid efternamn.

Kontrasten mellan femininitet och politik medför att kvinnliga politiker, till skillnad från manliga motsvarigheter, återkommande tillskrivs rollen som "den första kvinnliga aktören på positionen" (Van Zoonen, 2006; Brooks, 2013; Hellman m.fl., 2006; Van der Pas & Aaldering, 2020). Van Zoonen (2006) och Brooks (2013) lyfter att det kan vara gynnsamt, då det framställer de kvinnliga aktörerna som något exceptionellt. Hellman m.fl. (2006) samt Van der Pas och Aaldering (2020)

påpekar dock att de kvinnliga politikerna i de sammanhangen snarare porträtteras som en nyhet än som en utmanare till resterande politiska aktörer. Gestaltningen av kvinnliga politiker som en nyhet leder till att politikernas kön oftare nämns om det är en kvinnlig än manlig politiker. Parallellt lyfter Falk (2008) och Ross m.fl. (2012) att nyhetsartiklar är mindre benägna att inkludera direkt citering av kvinnliga politiker än manliga. Falk (2008) nämner även att tidigare arbetslivserfarenhet nämns mer sällan vid gestaltning av kvinnliga politiker än manliga. Tillsammans med färre kvinnliga citeringar blir detta problematiskt eftersom det bidrar till en normalisering av manliga politiker men inte kvinnliga.

Hammarlin och Jarlbro (2014:58f) samt Harp m.fl. (2010) visar att mediernas gestaltning av politisk framgång vanligen skiljer sig åt beroende på kön. Manliga partiledares framgångar gestaltas vanligtvis som ett resultat av deras egna ambitioner och prestationer. I kontrast till det, framställs de kvinnliga partiledarnas framgång snarare som ett resultat som har uppnåtts tack vare män i deras närhet. Detta visar exempelvis Heldman m.fl. (2006) i sin analys av Elizabeth Doles kandidatur till den amerikanska presidentnomineringen. I mer än tre femtedelar av mediegestaltningarna om henne framhävde medierna att hon var hustru till Bob Dole – som var republikanernas kandidat till det amerikanska presidentvalet fyra år tidigare. Att gestaltningen av framgång skiljer sig åt beroende på kön blir problematiskt, då det parallellt fråntar de kvinnliga partiledarnas politiska auktoritet.

Vidare vittnar tidigare forskning om att kvinnliga politiker i högre utsträckning än manliga politiker gestaltas i termer av utseende, personlighetsdrag och privatliv (Bystrom m.fl., 2001; Heldman m.fl., 2006; Meeks, 2013). Lünenborg och Maier (2015) exemplifierar detta genom att lyfta att Angela Merkel återkommande kategoriseras som ”trendsättare” samt beskrivs som nationens ”mamma”, vilket tydligt kan kopplas till hem- och familjeliv. Lünenborg och Maier visar även att Merkels manliga motsvarighet, Frank-Walter Steinmeier, nämns i termer av utseende och privatliv. Vid porträtteringen av Steinmeier tenderar gestaltningen dock att ge explicita attribut som kan kopplas till maskulinitet och dominans, exempelvis ”Messias med portfölj”, ”kämpe” och ”fotbollsfan”.

Även i bild fråntas kvinnliga maktavare deras auktoritet. Det kan ske genom att förstärka feminina stereotyper som inte associeras med makt, exempelvis att genom extrema närbilder visa situationer där kvinnan framstår som emotionell, sårbar, skamsen eller ensam (Lundell & Ekström, 2008). Det är också vanligt att kvinnor fotograferas ovanifrån, vilket får henne att framstå som underlägsen och därmed mindre hotfull (Edström, 2002:25). Vidare framställs kvinnliga maktavare återkommande som passiva och visas på bild med ett leende. Dessutom fotograferas de oftare i hemmiljö, eller tillsammans med barn, vilket förstärker kopplingen mellan kvinnor och den privata sfären (Jarlbro, 2008:68f).

Jämställd rapportering

En omfattande del av tidigare forskning tyder på att mediegestaltningen av politiker skiljer sig åt beroende på deras kön. En kompletterande sida av forskningen kan dock visa att gestaltningen har blivit mer balanserad i takt med ett växande antal kvinnliga politiker (Lünenborg & Maier, 2015; Miller m.fl., 2010). Liknande understryker Bystrom m.fl. (2001) samt Fernandez-Garcia

(2016) att även om mediegestaltningen ännu inte är helt jämställd, är majoriteten av gestaltningen neutral.

Exempelvis visar Semetko och Boomgaarden (2007) resultat att kandidaterna vid förbundsdagsvalet i Tyskland 2005, Angela Merkel och Gerhard Schröder, fick en jämlik fördelning av mediernas uppmärksamhet. Studien visar på en avsaknad av strukturella skillnader mellan kandidaternas gestaltning. Även om Schröder fick en mer gynnsam gestaltning i nyhetsrapporteringen på TV, vägdes detta upp med att Merkel hade en mer fördelaktig gestaltning i bild. Övergripande fick de två tyska kandidaterna liknande frågor under tidsperioden – vilket motsäger tidigare forskning om att vissa ämnen är mer kopplade till ”feminina frågor” och vice versa. Även Bystroms m.fl. (2001) studie kring amerikanska guvernörsvalet 2000, tyder på att vissa frågor inte nödvändigtvis är kopplade till traditionella könsstereotyper. Bystroms m.fl. resultat visar i stället att de manliga kandidaterna förknippas med frågor om fattigdom och sjukvård, traditionellt feminina frågor, i större utsträckning än de kvinnliga kandidaterna. Parallellt associeras de kvinnliga kandidaterna till utrikespolitik, en traditionellt maskulin fråga, i en högre grad än män.

När det kommer till huruvida gestaltningen i termer av utseende, personlighetsdrag och privatliv skiljer sig åt för kvinnliga respektive manliga politiker, finns det meningsskiljaktigheter inom forskningen. Heldman m.fl. (2006) och Meeks (2013) lyfter å ena sidan att kvinnliga politiker i högre utsträckning än manliga gestaltas i dessa termer. Bystroms m.fl. (2001) och Millers m.fl. (2010) visar å andra sidan på att en oproportionerlig gestaltning kring utseende *inte* återfanns för något av könen. Även Semetko och Boomgaarden (2007) framhäver att skildringen av Merkel och Schröders privatliv generellt fick lite medieutrymme vid det tyska förbundsdagsvalet, vilket enligt författarna kan tyda på en minskning av könsstereotypernas relevans.

Lünenborg och Maier (2015) visar likt ovanstående studier, att porträtteringen av Merkel och hennes dåvarande manliga motsvarighet, Steinmeier *inte* skiljer sig åt. Forskarna påpekar dock att det är för att Merkel tillskrivs maskulina attribut, vilket i sig blir problematiskt då de feminina attributen blir underordnade. Det är ofta ett hinder för att kvinnor ska ses som seriösa och fullvärdiga kandidater till topposter, eftersom det samtidigt är drag som schablonmässigt inte anses höra ihop med kvinnligheten (Göransson, 2006:29). En kvinna är alltså framgångsrik om hon agerar som en man, och erkännandet som en kraftfull ledare åstadkoms genom att ta avstånd från kvinnlighet (Lünenborg & Maiers, 2015).

Sammanfattning

Sammanfattningsvis berör avsnittet *Tidigare forskning* manliga och kvinnliga politikernas synlighet och gestaltning i nyhetsmedier utifrån ett genusperspektiv. Forskningen visar att traditionella könsstereotyper förekommer även i medierapporteringen. Medan maskulinitet bland annat associeras med makt och ledarskap, är femininitet i stället förknippat med exempelvis tillgivenhet och familj (Prentice & Carranza, 2002; Göransson, 2006:29; Hammarlin & Jarlbro, 2014:76; Bystrom m.fl., 2001). Konsekvensen av detta är att politiskt ledarskap är mer förknippat med män än kvinnor. Det innebär att kvinnliga politiker återkommande missgynnas av

mediegestaltningen och parallellt får de svårare att göra en politisk karriär då de fräntas sin politiska auktoritet (Heldman m.fl., 2006; Falk, 2008).

Majoriteten av de studier som har presenterats i detta avsnitt använder kvantitativ innehållsanalys med liknande variabler för att fånga in könsstereotyper i mediegestaltningen. Även om merparten av dessa studier konstaterar att det finns skillnader i rapporteringen kring män och kvinnor, skiljer sig deras resultat åt gällande i vilken utsträckning dessa skillnader förekommer. Bland den forskning som nyligen har publicerats tyder resultaten på att gestaltningen har blivit mer jämlik i takt med ett växande antal kvinnliga politiker. Fernandez-Garcia (2016) och Lünenborg och Maiers (2015) använder en kombination av en kvantitativ och kvalitativ innehållsanalys. Deras studier visar att majoriteten av mediegestaltningen är neutral och att det enbart är en marginaliserad del där könsstereotyper porträtteras. Att dessa studier använder en kombinerad metod kan alltså till viss del förklara varför deras resultat skiljer sig från tidigare studier. Dessutom kan det faktum att dessa studier är de senast publicerade peka på att utvecklingen går mot en mer könsneutral rapportering. Slutligen är det viktigt att poängtera att de varierande resultaten i studierna också kan förklaras av att de undersöker rapporteringen i olika länder, där olika kulturella skillnader gör att medierapporteringen ser olika ut.

3. TEORI

Följande kapitel redogör för denna studies teoretiska utgångspunkt. Studien tar avstamp i teorier om *genus*, *stereotyper* och *rollkongruens*. Dessa kommer att ligga till grund för studiens operationaliseringar och analysen av studiens resultat.

Genus

Kön och genus är två centrala begrepp inom genusvetenskapen. Likt Hammarlin och Jarlbros (2014:13) definitioner av begreppen kommer kön i denna studie att användas när det handlar om det biologiska könet. Begreppet genus kommer beteckna det sociala könet – något föränderligt, som skapas och upprätthålls av kulturella och sociala processer. Hirdman (2001:11f) skriver att ordet genus kan förstås som ett ord som gör att man ser något som man inte har sett innan. Med hjälp av detta begrepp kan man studera hur människor både formas och formar sig till män och kvinnor, genom tankar, praktiker, vanor och föreställningar om manligt och kvinnligt. Thurén (2003:11) skriver att genus är det som gör att vi i vår kultur delar upp människor i två kategorier, kvinnor och män. Människorna i respektive kategori tillskrivs olika egenskaper som kallas för manliga och kvinnliga. Dessa egenskaper kan även appliceras på andra saker, exempelvis yrken.

Hirdman (1988) använde begreppet *genusystem* för att beskriva den ordningsstruktur av kön där manligt och kvinnligt hålls isär. I detta system är mannen normen och kvinnan underordnad. Idag används även begreppet *genusordning* för att beskriva detta fenomen. Alla samhällen genomsyras och präglas av denna genusordning. Det kan handla om vem som ska göra vad, vem som kan bestämma vad, hur människor uppfattar sig själva och andra. Genusordningen avspeglas i alltifrån sexualitet och familjeliv, till arbetsmarknad, politik, religion och juridik (Thurén,

2003:14f). I politiken kan genusordningen manifesteras sig genom att män och kvinnor har olika grundförutsättningar för att verka (Bromander, 2012:102).

Hirdman (2001) argumenterar för att det finns ett *genuskontrakt* i samhället, och beskriver detta som “en kulturellt nedärvd, styrd överenskommelse av könens gemensamma sammandragande med åtskilda förpliktelser, skyldigheter och rättigheter” (s. 84). Med detta begrepp ringar författaren in det strukturella tvång som påverkar både män och kvinnor. Ursprungligen handlar det om stereotypen om mannen som den som tar plats i det offentliga, där han ansvarar för beskydd och försörjning. Kvinnans roll är i stället i det privata där hon är beroende av mannen, med ansvar för barnafödande och uppfostran. Med detta kontrakt bli kvinnan underordnad mannen. Uppdelningen där mannens plats är i den offentliga sfären och kvinnans i den privata sfären tar sig även uttryck i medierapporteringen. Skillnader mellan hur män och kvinnor gestaltas kan härledas till just dessa sfärer. Jarlbro (2013:48ff) behandlar detta, och skriver att män tillåts att framträda i sin offentliga roll, medan kvinnor beskrivs som privatpersoner. Detta kan ske genom att beskriva deras yttre attribut eller genom att sätta dem i relation till sin familj, snarare än att fokusera på deras yrkesroll. Inom den politiska mediebevakningen innebär det att kvinnornas politiska engagemang undervärderas genom att fokusera på deras privatliv.

Grundantagandet om att det finns en genusordning i samhället, där kvinnan är underordnad mannen, kan i denna studie att fungera som en viktig förklaringsmodell för varför maktrelationen mellan manligt och kvinnligt ser ut som den gör i medierapporteringen. Även Hirdmans (2001:84) tankar om genuskontraktet och den offentliga respektive privata sfären kan förklara vilka rollförväntningar som finns på män respektive kvinnor, samt varför män eventuellt oftare gestaltas i sin yrkesroll medan kvinnor oftare gestaltas i privata sammanhang. För att konkretisera dessa skillnader i förväntningar i hur kvinnor och män förväntas vara behövs även en teoretisk grund om kvinnliga och manliga stereotyper.

Stereotyper

Att stereotypisera innebär att man *inte* bedömer andra människor som individer, utan utifrån vilken kategori de tillhör. Fenomenet innefattar kognitiva strukturer som innehåller kunskap, tro och förväntningar om olika mänskliga grupper. Mycket av den forskning som gjorts om hur vi bedömer andra människor utgår just från uppfattningen att vi placerar andra människor i olika kategorier beroende på egenskaper, exempelvis ålder, kön, etnicitet eller sysselsättning (Hinton, 2003:10; Brooks, 2013:17).

Enligt Lippmann (1922:3), en av förgrundsgestalterna för det här forskningstemat, är stereotyper förenklade bilder i våra huvuden av människor och händelser i omvärlden. Bilderna är antingen konstruerade av individen eller redan givna av kulturen. Lippmann (1922:25) betonade särskilt kulturens betydelse för hur bilderna definieras. Vidare menar han att stereotyper är både falska, rigida definitionsmässigt och svåra att förändra.

Det förekommer stora skillnader i de personliga egenskaper som stereotypiskt tillskrivs kvinnor respektive män. Den stereotypiska kvinnan ses som bland annat varm, snäll, passiv och försiktig medan den stereotypiska mannen ses som bland annat tuff, aggressiv och bestämd (Eagly &

Karau, 2002; Huddy & Terkildsen, 1993; Kroon & Ekström, 2006). Koenig m.fl. (2011) och Göransson (2006:29) menar vidare att ledaregenskaper i allmänhet är associerat med maskulinitet. Män passar kulturella ledarskapskonstruktioner bättre än kvinnor och har därmed bättre tillgång till ledarroller, exempelvis politiker. Således står de inför färre utmaningar när det gäller att bli framgångsrika i dem. Bauer (2015) pekar liknande på att kvinnliga ledare står inför större utmaningar än manliga ledare. Som ledare måste exempelvis kvinnliga politiker balansera både förväntningarna att representera och leda sitt parti, men också förväntningar om att representera just kvinnor och kvinnofrågor generellt. En kvinna kan inte således "bara" vara en politiker, eftersom de är stereotypiskt manliga, i stället blir hon en "kvinnlig politiker" (Ross & Sreberny, 2000:88).

Huddy och Terkildsen (1993) menar att kvinnliga och manliga stereotyper inte bara inkluderar egenskaper, utan också vissa kompetenser. Kvinnor anses vara bättre på att kunna hantera känsliga frågor såsom utbildning, sjukvård och fattigdom. Manliga politiker anses vara bättre på att hantera militär- och polisfrågor. Även Kroon och Ekström (2006) visar på en olik nyhetsrapportering för manliga respektive kvinnliga politiker. De skriver att en kvinnlig politiker under en kris framställs av nyhetsmedier som bekymrad, ensam och sårbar medan en manlig politiker, under en liknande kris framställs som att han står på sig, kämpar "som en man" och "vinner" över medierna. Liknande refererar Edström (1998:173) till van Zoonen (1995) som lyfter att kvinnor återkommande skildras ogynnsamt i medierna. För att åskådliggöra detta gör van Zoonen följande uppställning om hur den stereotypa mannen respektive kvinnan gestaltas i medier:

Tabell 3.1 Den stereotypa kvinnan och mannen i medierna

Kvinna	Man
Underrepresentation	Överrepresentation
Familjerelaterad kontext	Arbetsrelaterad kontext
Lågstatusjobb	Högstatusjobb
Ingen auktoritet	Auktoritet
Ingen makt	Makt
Relateras till andra	Individuell
Passiv	Aktiv
Emotionell	Rationell
Beroende	Oberoende
Undergiven	Resistent
Obeslutsam	Beslutsam

Kommentar: Tabellen av van Zoonen (1995), som presenteras i Edström (1998:173), åskådliggör hur den stereotypa mannen respektive kvinnan gestaltas i medier.

Ovan nämnda stereotyper kring manligt och kvinnligt är en intressant utgångspunkt för den här studien då den ämnar att undersöka huruvida, samt i vilken utsträckning det förekommer en olik nyhetsrapportering för manliga och kvinnliga politiker. Vi vill undersöka om den politiska nyhetsrapporteringen gällande Andersson och Löfven är i linje med stereotyper kring kön.

Teori om rollkongruens

Förekommande av stereotyper går enligt Van der Pas och Aaldering (2020) att se som en av huvudmekanismerna som kan få nyhetsrapportering att ägna olika mycket uppmärksamhet, samt olika typ av täckning åt manliga och kvinnliga politiker. Förutom att kvinnliga och manliga stereotyper ger skillnader i *mängden* av täckning hos politiker, ger de alltså också upphov till skillnader i *typen* av täckning. Skillnader i typen av täckning kan beskrivas med hjälp av teorin om rollkongruens.

Enligt denna teori förekommer två typer av fördomar mot kvinnliga ledare. Första innebär en mindre gynnsam utvärdering av kvinnors potential för ledarskap, eftersom ledarskapsförmågor är mer stereotypt för män än för kvinnor. Andra innebär en mindre gynnsam utvärdering av det faktiska ledarskapsbeteendet hos kvinnor, eftersom ledarskapsbeteende upplevs som mindre önskvärt hos kvinnor. Kvinnliga ledares val begränsas alltså av hot från två håll. Att anpassa sig till sin kvinnliga könsroll skulle dels leda till ett misslyckande med att uppfylla kraven i sin

ledarroll. Att anpassa sig till sin ledarroll skulle dels innebära ett misslyckande med att uppfylla kraven i sin kvinnliga könsroll. Om kvinnliga ledare bryter mot föreskrivna övertygelser genom att uppfylla kraven för ledarroller och misslyckas med att uppvisa de beteenden som föredras hos kvinnor – kan de utvärderas negativt för dessa kränkningar mot kvinnorollen, även om de också kan få en viss positiv utvärdering för sin uppfyllelse av ledarrollen (Eagly & Karau, 2002).

Enligt ovanstående teori blir konsekvensen alltså att kvinnliga ledare oundvikligen missgynnas, eftersom de antingen bryter mot stereotypen av en ledare eller stereotypen av en kvinna. Detta kan i sin tur leda till negativ nyhetsrapportering för kvinnliga politiker, om journalister (medvetet eller inte) håller sig till de föreskrivna stereotyperna. Med hjälp av ovanstående teorier kan vi undersöka huruvida förekomsten av kvinnliga respektive manliga stereotyper genomsyrar vårt analysmaterial.

4. METOD

Val av metod och urval påverkar vilken typ av slutsatser som kan dras i denna studie. Dessutom får dessa val konsekvenser för resultatens generaliserbarhet. Värt att notera redan i detta skede är att denna studie inte gör anspråk på att göra statistiska generaliseringar om hur medierapporteringen ser ut för *alla* politiker i *alla* nyhetsmedier. Avsikten med denna studie är i stället att bidra med ny kunskap på två olika sätt. Å ena sidan är avsikten att studien ska kunna bidra med kunskap om ett fenomen som är intressant i sig – hur gestaltningen av en kvinnlig respektive manlig statsminister ser ut när ett av världens mest jämställda länder fått sin första kvinnliga statsminister. Å andra sidan kan studiens resultat, genom att relateras till tidigare forskning och teori, bidra till den samlade kunskapen om mediernas gestaltning av manliga och kvinnliga politiker. Ambitionerna om att tillföra denna kunskap har legat till grund för val av metod, urval och tillvägagångssätt i denna studie. Dessa val kommer att redogöras för och diskuteras i följande avsnitt.

Metodval

För att besvara denna studies syfte och frågeställningar kommer en kvantitativ innehållsanalys att användas. Karlsson och Johansson (2019:171f) skriver att metoden är ett lämpligt val för att just undersöka likheter och skillnader i ett medieinnehåll. Att *kvantifiera* innehållet handlar om att översätta innehållets språk och form till siffror, för att kunna göra statistiska bearbetningar och beskriva övergripande mönster. I denna studie är dessa saker en viktig del. Om en kvalitativ metod hade valts, hade en annan typ av kunskap kunnat utvinnas, där man i stället kunde gått djupare in på enskilda fall. Med en sådan metod hade dock inte de övergripande mönstren kunnat fångas upp och bearbetas statistiskt, vilket är en grund för att jämförelsen mellan statsministrarna ska bli rättvis.

Karlsson och Johansson (2019:172) skriver att fördelen med den kvantitativa innehållsanalysen är möjligheten att på relativt kort tid systematiskt gå igenom stora datamaterial, för att senare kunna göra jämförelser. Vidare skriver Esaiasson m.fl. (2017:198) att en kvantitativ innehållsanalys är ett

användbart verktyg för att undersöka förekomsten av olika typer av innehållsliga kategorier i ett material. Det kan handla dels om hur frekvent olika kategorier förekommer, dels om hur stort utrymme i tid och rum olika kategorier får. Med en kvantitativ innehållsanalys kan alltså denna studie ta fasta på det som eftersöks i studiens frågeställningar.

Material och urval

Analysobjekt

För att undersöka utifrån ett genusperspektiv jämföra gestaltningen av en kvinnlig och manlig statsminister i svenska nyhetsmedier kommer denna studie att fokusera på nuvarande statsminister Magdalena Andersson samt hennes föregångare Stefan Löfven.

Urvalet görs med avstamp i forskningsluckan, samt tidigare forskning, som presenterades i den inomvetenskapliga problematiseringen. Då studiens syfte handlar om att jämföra gestaltningen av en kvinnliga och manlig statsminister är Andersson, Sveriges första kvinnliga statsminister, väsentlig att inkludera i urvalet. Studien har för avsikt att göra ett rättvist jämförande och inkluderar därför lika många manliga som kvinnliga statsministrar. Av den orsaken jämförs mediegestaltningen kring Andersson med endast en manlig före detta statsminister.

Andersson tillträdde i samband med att Löfven avgick som statsminister, vilket innebär att Andersson inte blev statsminister genom ett riksdagsval. Att Andersson därmed inte har genomgått en valkampanj innan hon tillträdde kan ha en påverkan på mediegestaltningen. Den senaste gången en statsminister tillträdde på liknande sätt var år 1996 då Göran Persson tillträdde i samband med att hans föregångare Ingvar Carlsson avgick. Vid tillträdesdatumet hade Persson varit både finansminister samt socialdemokratisk riksdagsledamot (Nationalencyklopedin, u.å.c). Persson har därmed både ett liknande tillträde till statsministerposten samt en liknande yrkesbakgrund som Andersson, vilket hade kunnat vara en stark motivation till studiens urval. Tiden spelar dock en viktig faktor i urvalet, då mediegestaltningen speglar samhällets värderingar som i sin tur ständigt förändras. Faktumet att det skiljer 25 år mellan Anderssons och Perssons tillträde blir därmed problematiskt.

För att främja ett rättvist jämförande med liknande medieklimat blir tidsaspekten en viktig motivering som medför att Löfven i stället inkluderas i urvalet. Vidare, grundas valet av Löfven som den statsminister att jämföra med Andersson i att de båda statsministrarna ingår i samma politiska parti, Socialdemokraterna. Eftersom de har samma partipolitiska bakgrund ger det förutsättningar för ett liknande medieklimat samt -gestaltning.

Nedan presenteras en kort bakgrund om Löfven och Anderssons yrkeserfarenheter, deras politiska karriär samt hur de tillträdde. Deras olika förutsättningar samt karriärvägar ligger till grund för studiens senare analys, då det kan ha en påverkan på mediegestaltningen.

Stefan Löfven

Stefan Löfven var Sveriges statsminister under åren 2014–2021. Vid riksdagsvalet 2014 kunde Socialdemokraterna och Miljöpartiet bilda en minoritetsregering. Löfven tillträdde därmed som Sveriges statsminister den 3 oktober 2014, i samband med att Fredrik Reinfeldt avgick som statsminister. Vid valet 2018 blev han omvald och ledde Sveriges regering i ytterligare tre år (Nationalencyklopedin, u.å.a).

Innan Löfven påbörjade sin politiska karriär arbetade han som svetsare och var sedan början av 1980-talet aktiv i Svenska Metallindustriarbetareförbundet. År 1995 blev han anställd hos fackförbundet, och 2002 fick han posten som biträdande förbundsordförande. År 2006 slogs Svenska Metallindustriarbetareförbundet samman med Industrifacket och bildade IF Metall. I samband med detta valdes Löfven in som ordförande för det nya storförbundet, och under samma period valdes han in till Socialdemokraternas verkställande utskott. År 2012 efterträdde han Håkan Juholt som ny partiledare för Socialdemokraterna. (Nationalencyklopedin, u.å.a).

Magdalena Andersson

Efter att Löfven meddelat att han under hösten 2021 skulle avgå som partiledare och statsminister nominerades Magdalena Andersson som partiordförande för Socialdemokraterna. Hon valdes in till posten på Socialdemokraternas partikongress i början på november. I riksdagens statsministeromröstning 24 november 2021 valdes Andersson till Statsminister. Efter att regeringens budget fallit i riksdagen och Miljöpartiet valde att lämna regeringen fick hon emellertid be om att bli entledigad från uppdraget. Dagen efter föreslog talmannen riksdagen att på nytt utse Andersson till statsminister, och då hade hon i stället för avsikt att bilda en socialdemokratisk enpartiregering. Den 29 november godkändes hon av riksdagen och den 30 november 2021 tillträdde hon som Sveriges första kvinnliga statsminister (Nationalencyklopedin, u.å.).

Andersson har en bakgrund inom ekonomi, med en civilekonomexamen från Handelshögskolan i Stockholm och påbörjade forskarstudier med inriktning nationalekonomi. Efter sina studier arbetade hon på olika poster inom Regeringskansliet. Vidare har hon arbetat som inrikespolitisk rådgivare till partiordförande Mona Sahlin, överdirektör på Skatteverket, ekonomisk-politisk talesperson för Socialdemokraterna, samt finansminister och riksdagsledamot (Riksdagen, u.å.a).

Analysmaterial

Studiens analysmaterial består av artiklar ur fyra svenska tidningars nätupplagor: *Dagens Nyheter*, *Svenska Dagbladet*, *Aftonbladet* och *Expressen*. Motiveringen till urvalet grundar sig i ambitionen om att få en så bred medial bild som möjligt. Tidningarna i urvalet utgör tillsammans en stor del av svenska nyhetsmedier och är dessutom av olika karaktär. *Dagens Nyheter* och *Svenska Dagbladet* kategoriseras båda som morgonpress, medan *Aftonbladet* och *Expressen* kategoriseras som kvällspress. Detta är något som bidrar till att ytterligare bredda den mediala bilden. Att inkludera fler medier, exempelvis TV, skulle givetvis bredda den mediala bilden ännu ett steg. Av praktiska och tidsmässiga skäl har dock en sådan inkludering inte varit möjligt.

Analysmaterialet är alltså i stället avgränsat till ovan nämnda tidningar och specifikt deras *nätupplagor*. För majoriteten av svenskar är just *internet* idag nämligen den viktigaste nyhetskällan (Svenskarna och internet, 2016). Enligt ORVESTO Konsument räckviddsrapport (2021) är samtliga av studiens valda tidningar, och i synnerhet deras nätupplagor, de med störst räckvidd i landet. Strömbäck (2009:69) pekar även på en utveckling de senaste åren, om hur dagstidningarna faller, medan webbtidningarna blir allt viktigare. Sedan flera år tillbaka är det exempelvis fler som tar del av Aftonbladet.se och Expressen.se än Aftonbladet och Expressen.

Valet av två morgon- respektive två kvällstidningar grundar sig, precis som ovanstående, i ambitionen om att få en så bred medial bild som möjligt. Morgontidningar har nämligen en tendens att oftare handla om politik, administration och ekonomi medan kvällstidningarna fokuserar mer på nyheter om brott, sport och underhållning. Skillnaderna mellan olika tidningars nätversion har dock minskat över tid, framför allt genom att nyhetsvärderingen i morgontidningar blir mer lik nyhetsvärderingen i kvällstidningar (Strömbäck, 2009:165f). Trots det, anser vi ändå att tidningarnas olika inriktningar bidrar till en ytterligare bredd samt en intressant dimension till studien. Det faktum att de valda tidningarna representerar olika politiska ideologier och huruvida det eventuellt påverkar resultatet, är ytterligare en faktor som ger en viktig aspekt till studien.

Aftonbladet

Aftonbladet är en socialdemokratisk kvällstidning i Stockholm som grundades år 1830 av Lars Johan Hierta och blev snabbt en av landets största och mest inflytelserika tidningar. Politiskt stod Aftonbladet nära Folkpartiet fram till 1956, då den dåvarande ägaren Torsten Kreuger oväntat sålde tidningen till LO. Sedan dess har tidningen haft en socialdemokratisk prägning. År 1996 övertog den norska mediekoncernen Schibsted den ekonomiska kontrollen av Aftonbladet, medan LO fortfarande behöll kontrollen över den politiska inriktningen (Nationalencyklopedin, u.å.d). År 2021 var den totala nettoräckvidden för Aftonbladet 3,87 miljoner läsare dagligen (ORVESTO Konsument, 2021).

Svenska Dagbladet

Svenska Dagbladet är en obunden moderat morgontidning och grundades år 1884 som ett organ för unionsfientliga och tullvänliga krafter. År 1998 köptes tidningen, likt Aftonbladet, upp av Schibsted som är den nuvarande ägaren (Nationalencyklopedin, u.å.e). Svenska Dagbladet har en total nettoräckvidd på 691 000 läsare dagligen (ORVESTO Konsument, 2021).

Dagens Nyheter

Dagens Nyheter är en oberoende liberal morgontidning som grundades av Rudolf Wall i december 1864. Under mellankrigstiden expanderade tidningen kraftigt vad gällde både upplaga och annonsintäkter. Dagens Nyheter's ställning som ledande opinionsorgan har under efterkrigstiden aldrig varit hotat (Nationalencyklopedin, u.å.f). Idag är tidningen en del av Bonnierkoncernen (Dagens Nyheter, 2008). Dagens Nyheter har en total nettoräckvidd på 1 miljon läsare dagligen (ORVESTO Konsument, 2021).

Expressen

Expressen är en liberal kvällstidning som grundades år 1944 av AB Dagens Nyheter. Några år före starten diskuterade Dagens Nyheter och LO att, som motvikt till det tyskvänliga Aftonbladet, gemensamt ge ut en kvällstidning men kom inte överens. Expressen passerade konkurrenten Aftonbladet i upplaga år 1952 och förblev därefter Sveriges största kvällstidning fram till år 1996 (Nationalencyklopedin, u.å.g). Likt Dagens Nyheter ägs Expressen idag av mediekoncernen Bonnier (Expressen, 2017). Expressen har en total nettoräckvidd på 2,75 miljoner läsare dagligen (ORVESTO Konsument, 2021).

Urval av artiklar

Studiens urval består av alla typer av artiklar som publicerats i de valda tidningarnas nätupplagor, där både ledare, krönikor, debattartiklar, nyhetsartiklar, reportage samt kortare notiser inkluderas. Detta för att få en helhetsbild av rapporteringen kring de båda statsministrarna under den givna tidsperioden. Vidare är det både bild och text i artiklarna som analyseras, vilket ytterligare möjliggör en mer korrekt helhetsbild genom att inkludera så många infallsvinklar som möjligt – utan att lämna viktiga detaljer. Skulle studien fokusera på exempelvis bara texten, skulle det endast vara *en* del av artikeln i sin helhet, och viktiga detaljer som eventuellt dyker upp i bilden skulle gå till spillo.

Tabell 4.1 Tidsperiod

	Stefan Löfven	Magdalena Andersson
Regeringsbildning	3 oktober 2014	30 november 2021
Analysperiod	3–7 oktober 2014	30 nov–4 december 2021

Kommentar: Tidsperiod som ligger till grund för studiens datainsamling.

Tidsperioden där de olika artiklarna analyserats skiljer sig åt, av naturliga skäl, för de två statsministrarna. I studien avgränsas tidsperioden till dagen för Andersson och Löfvens regeringsbildning och de fyra efterkommande dagarna. Avgränsningen för tidsperiod grundar sig i studiens tes om att det är under en statsministers regeringsbildning, som de blir verkliga huvudkaraktärer. Detta då rapporteringen fokuserar extra mycket på just statsministrarna som personer. En försvårande aspekt till avgränsningen är dock det faktum att de båda statsministrarna bildade regering under olika år, Löfven 2014 och Andersson 2021. Dessutom bildades regeringarna under olika förutsättningar, Löfven efter riksdagsvalet och Andersson efter Löfvens avgång. Även om rapporteringen inte är helt rättvis på grund av dessa omständigheter, är ändå regeringsbildning den händelse som tidsperioden bäst lämpar sig ta avstamp i.

Tillvägagångssätt

Esaiasson m.fl. (2017:201;207) skriver att datainsamlingen i en kvantitativ innehållsanalys i praktiken går ut på att fylla i en datamatrix med information. När beslutet om undersökningens analysenheter är fattat behövs beslutet fattas om vilka olika egenskaper, eller *variabler*, som ska registrera hos analysenheterna samt vilka svarskategorier, eller *variabelvärden*, som ska finnas. För att underlätta arbetet med detta bör en kodbok, eller analyschema, tas fram. Vidare skriver författarna att analyschemat bör innehålla tolkningsregler för hur text och bild ska kategoriseras, särskilt viktigt är det för att säkerställa att analysenheterna tolkas på rätt sätt i tveksamma fall. När datainsamlingen är klar bör ett reliabilitetstest genomföras, enligt författarna. Det kan ses som en bedömning av datainsamlingens kvalitet och noggrannhet. Detta görs genom att koda om en mindre del av materialet en gång till, för att sedan undersöka huruvida kodningen stämmer överens med den ursprungliga kodningen eller inte. Därefter är det dags att gå igenom variabel för variabel för att räkna ut hur många procent av kodningarna som överensstämmer. Författarna menar att det inte går att sätta en generell för vad som är en tillfredsställande hög andel överensstämmelse. I stället måste hänsyn tas till variabelns svårighetsgrad. Ju mindre inslag av tolkning, desto högre bör överensstämmelsen vara.

Analysschema

När avgränsningarna för denna studies analysenheter gjorts arbetades alltså ett analyschema fram. I detta analyschema framgår studiens variabler och tillhörande variabelvärden (Se bilaga 1). Utgångspunkten för variablerna var dels studiens syfte och frågeställningar, dels resultat från tidigare forskning som presenterats tidigare i denna uppsats. De variabler som togs fram kategoriserades sedan in i olika grupperingar utifrån van Zoonens (1995, refererad till i Edström 1998:173) uppdelning mellan hur den stereotypa mannen respektive kvinnan gestaltas i medierna, som presenterades i teorikapitlet av denna uppsats. På det sättet kunde vi exempelvis se att ingen av våra ursprungliga variabler mätte huruvida statsministrarna framställdes på ett emotionellt respektive rationellt sätt. Därmed lades kompletterande variabler in för att mäta även detta. När variablerna och variabelvärdena var på plats sattes tolkningsregler upp för att säkerställa att alla analysenheter skulle kodas på samma sätt.

Datainsamling

När analyschemat var färdig genomfördes en provkodning för att testa hur analyschemat fungerade i praktiken. Genom att söka på statsministrarnas namn i Mediearkivet och filtrera efter de datum samt medier som presenterats ovan togs studiens analysenheter fram. Vid provkodningen blev det tydligt att vissa av variablerna krävde tydligare tolkningsregler, därmed fick analyschemat justeras något.

Vid provkodningen blev det även tydligt att vissa principer för vad som skulle kodas hos analysenheterna behövde förtydligas. Ett exempel på detta var i de fall då artiklarna innehöll fler än en bild. Esaiasson m.fl. (2017:202) skriver att i de fall då det exempelvis finns flera bilder hos en och samma analysenhet kan det lösas på tre olika sätt. Antingen genom att dela upp analysenheterna i två eller fler, genom att endast registrera den mest framträdande bilden eller

genom att ha variabelvärden där flera bilder kan registreras. I denna studie valdes alternativ två, vilket innebar att endast den första bilden i varje artikel registrerades. Det bedömdes vara det bästa alternativet då det frigjorde tid för att koda fler artiklar, i stället för att lägga fokus på att koda uppemot tio bilder i vissa av artiklarna. I ett fåtal av artiklarna från 2014 kunde dock inte den första bilden laddas, och då valdes nästa bild som gick att se. Vidare valde studien att ta bort artiklar som dök upp i sökningarna men trots det inte nämnde statsministrarna. Det kunde exempelvis handla om artiklar där fotbollsspelarna Magdalena Eriksson och Jonna Andersson nämndes, som dök upp vid sökning efter Magdalena Andersson. En del av de artiklar som dök upp hos Expressen var i huvudsak videoinslag med endast en kortare beskrivning om några få ord. Dessa exkluderades också ur studien då analyschemat inte var anpassat efter rörlig bild och ljud.

När provkodningen var klar påbörjades arbetet med att koda samtliga artiklar. Efter kodning av ungefär 20 procent av artiklarna genomfördes en avstämning för att rätta ut eventuella frågetecken kring tolkningar. Då precisades tolkningsreglerna ytterligare och de artiklar som redan var kodade kontrollerades en gång till för att säkerställa att de följde de uppdaterade tolkningsreglerna. Vid avstämningen uppmärksammades exempelvis en otydlighet kring variabeln "Värdering". Variabelvärdena var ursprungligen utformade till "Positiv", "Negativ" eller "Neutral" värdering. Den upplevda otydligheten handlade om till *vem* eller *vilka* variabeln syftade till – artikelns huvudaktör, enbart statsministern eller grupperade aktörer som riksdagen? För att precisera variabeln ytterligare ändrades variabelvärdena i stället till att enbart syfta till regerande statsminister. Variabelvärdena uppdaterades då till "Berömmar statsministern", "Kritiserar statsministern" och "Neutral gentemot statsministern". Parallellt korrigerades även variabelns tolkningsregel, till värdering om hur statsministern har agerat eller något statsministern har åstadkommit.

Efter avstämningen, uppdatering av tolkningsregler samt korrigerings av redan kodat material, kodades sedan resterande analysenheter i enlighet med det uppdaterade analyschemat. För att inte en och samma person skulle koda samtliga artiklar om en statsminister eller från ett nyhetsmedium gjordes ett schema över vem som skulle koda vad. Detta gjordes för att stärka reliabiliteten, ifall en person skulle tolka en viss variabel på ett annat sätt än en annan person. Så var i slutändan dock inte fallet, vilket syntes när reliabilitetstestet genomfördes.

Reliabilitetstest

När samtliga analysenheter var kodade genomfördes ett reliabilitetstest. Här kodades tio procent av artiklarna om för att kontrollera att de tolkades på samma sätt. Den av oss som hade gjort den ursprungliga kodningen fick inte koda om sina egna artiklar. På detta sätt kunde vi säkerställa att vi alla tre som arbetat med datainsamlingen kodade på samma sätt. Vid reliabilitetstestet upptäcktes dock att kodningen för variabeln "Huvudaktör" skiljde sig åt. Till viss del berodde detta på att tolkningsreglerna för variabelvärdena "Ingen", "Annan" eller "Flera" var bristfälliga. Dessa variabler slogs därför samman till variabeln "Ingen av statsministrarna". Därmed blev överensstämmelsen i reliabilitetstestet 90 procent för denna variabel, vilket bedömdes vara en tillfredsställande hög andel. Detta var dock den lägsta procentandelen för överensstämmelse i testet, majoriteten av variablerna hade en överensstämmelse på 100 procent. Övriga hade en

överensstämmelse på 92,5 procent eller högre, vilket bedömdes vara tillfredsställande. Totalt stämde 98 procent av tolkningarna överens.

Databearbetning

När reliabilitetstestet var färdigt fördes datan över till programmet SPSS för analys och bearbetning. Här slogs, som tidigare nämnt, vissa variabelvärden för variabeln "Huvudaktör" samman. Dessutom skapades en ny variabel, "Nämns statsministern i rubrik?" med de variabelvärdena från variabeln "Presentation av statsministern i rubrik". Vidare togs alla variabler med svar "Inte aktuellt" ut ur analysen i detta skede. Detta gjordes för att kunna göra en rättvis jämförelse, exempelvis mellan hur statsministrarna gestaltades på bild. Om det inte fanns någon bild där statsministern var med kodades det som "Inte aktuellt", men för att jämföra ville vi alltså endast veta hur gestaltningen såg ut de gånger statsministern faktiskt var med på bild. Därför behövdes dessa variabelvärden exkluderas. Dessutom slogs variabelvärdena för "Nämns några ledaregenskaper?" ihop, och i stället för olika variabelvärden för varje ledaregenskap blev de nya variabelvärdena endast "Ja" eller "Nej".

Diskussion av metod

Det finns alltid anledning till att diskutera valet av metod samt dess eventuella brister. En kvantitativ innehållsanalys är den metod som bäst ämnar sig mäta denna studies frågeställningar. Med det sagt, för metoden även med sig vissa brister. En eventuell nackdel med den kvantitativa innehållsanalysen är att det är svårt att studera enskilda fall mer djupgående (Esaiasson m.fl., 2017:199).

Karlsson och Johansson (2019:171f) skriver att kvantitativ innehållsanalys fungerar bra för att studera det manifesta innehållet, alltså observerbara meningar, bokstäver, bilder och liknande. I en kvalitativ innehållsanalys å andra sidan, handlar det om att läsa mellan raderna och ta hänsyn till kontext, intertextualitet och forskarens tolkning av materialet. Risken finns att könsstereotyper även kommer till uttryck i det latent i texten, vilket kan vara svårare att komma åt med just en kvantitativ metod. Esaiasson m.fl. (2017:199) pekar dock på att en kvantitativ innehållsanalys innebär att de innehållsliga enheterna först måste *tolkas* för att det ska vara möjligt att placera dem i rätt kategori där de senare kan räknas. För att kunna räkna förekomsten av olika typer av exempelvis könsstereotypiska framställningar i en tidningsartikel måste det, som tidigare nämnt, finnas tolkningsregler som definierar och särskiljer de olika framställningarna. Vidare passar även den kvantitativa metoden bättre då denna studies syfte är av jämförande karaktär. Trots att det går att jämföra även med en kvalitativ metod så är det inte möjligt att ta reda på i vilken utsträckning skillnaderna förekommer.

Diskussion kring urval

Studieobjekten och analysenheterna valdes utefter studiens syfte och frågeställningar, som i sin tur är grundat i forskningsproblemet. Urvalet utgick från teoretiskt grundade föreställningar gällande förekomsten av könsstereotyper i nyhetsmediernas rapportering om kvinnliga respektive manliga politiker.

Närmare bestämt gjordes ett strategiskt urval då en ändamålsenlig grupp av medier, två morgon- och två kvällstidningar, identifierades (Esaiasson m.fl., 2017:159ff). Analysenheternas variation, att det är fyra olika tidningar av två olika karaktärer, är en fördel då det möjliggjort för en större bredd och en variation avseende det som skulle mätas – nyhetsmediernas rapportering (Ekström & Larsson, 2019:113). En annan fördel med urvalet är att det, särskilt vid undersökning av digitala medier, var enkelt att hitta äldre material via Mediarkivet. Detta sparade tid under datainsamlingen som i sin tur ledde till att vi kunde bearbeta en större mängd data, som är en av grundstenarna i en kvantitativ innehållsanalys (Karlsson & Johansson, 2019:177f). Även om det här visserligen bidrog till en bredare representation, går det inte att bortse från den givna nackdelen med detta typ urval – att det helt enkelt inte är representativt i statistisk mening (Esaiasson m.fl., 2017:159ff).

Ett slumpmässigt urval är överlägset ur en generaliseringssynpunkt. Valet av ett strategiskt urval grundar sig i både praktiska bekymmer som att tiden helt enkelt inte fanns att koda fler analysenheter, men också i kognitiva bekymmer som att smälta all text under en detaljgranskning av ett sådant stort antal fall (Esaiasson m.fl., 2017:158).

Generaliserbarhet

Studiens urval är alltså som tidigare nämnt inte representativt i statistisk mening. Att Magdalena Andersson och Stefan Löfven skulle få representera en större population av politiker hade blivit missvisande. Detta eftersom det inte är möjligt att utesluta att skillnader i rapporteringen mellan statsministrarna går att härleda till något annat än kön. Vissa skillnader kan helt enkelt bero på att de är två helt olika personer, med olika bakgrund och i olika tider. Att resultatet för de olika artiklarna skulle gälla för alla artiklar, i alla tidningar är inte heller helt korrekt. För att en generalisering till en större population skulle vara möjlig, skulle ett större och framförallt slumpmässigt urval av analysobjekt behövs. Det har som tidigare nämnts varken varit möjligt, men inte heller ambitionen för studien.

I stället hänvisar vi alltså till en analytisk generalisering. Genom att generalisera resultaten till teorier om könsstereotyper och tidigare forskning om ämnet lyfter vi fram allmängiltiga aspekter som ändå kan förväntas säga något väsentligt om övriga närliggande fall i populationen. Viktigt att komma ihåg är dock att en teori bör provas genom att resultaten replikeras en andra eller till och med en tredje gång. Det är först då som man kan acceptera att teorin är giltig för ett mycket större antal liknande omgivningar (Esaiasson m.fl., 2017:159ff).

Validitet och reliabilitet

Genom att titta på begreppsvaliditet och reliabilitet går det att se huruvida vi mäter det vi faktiskt påstår att vi mäter – med andra ord resultatvaliditeten (Esaiasson m.fl., 2017:59–65).

Begreppsvaliditeten mäts med hjälp av översättningen mellan teoretiska begrepp och operationell indikator. Som nämnt i avsnittet om studiens tillvägagångssätt operationaliserades frågeställningar, teorier och tidigare forskning till relevanta variabler. Dessa variabler kan alltså härledas till de teoretiska begreppen om könsstereotyper i politikens representation i nyhetsmedier. Detta ökar utsikterna för att studien ska ha god validitet, det vill säga graden av överensstämmelse mellan hur ett fenomen förstår teoretiskt och hur det undersöks empiriskt.

Trots detta förekom vissa brister under datainsamlingen, som till viss grad kan påverka både validiteten och reliabiliteten i studien. Karlsson och Johansson (2019:182) påpekar exempelvis att det i regel inte är en särskilt god idé att i kodboken ha en stor kategori med “Övrigt” eftersom den då inte blir tillräckligt precis. I denna studie förekom en del olika variabler med denna typ av kategori fast med benämningen “Annat”. Den förekom bland annat i variablerna “Typ av text”, “Ämne”, “Presentation i text”, “Familjerelationer” och “Ansiktsuttryck”. Variabelvärdet “Annat” fyllde dock inte i någon av fallen en särskilt stor kategori. Kodades något som det värdet hade det inte betydelse för resultatet, då andra variabelvärden vägde tyngre.

Tydliga tolkningsregler har visat sig vara en viktig faktor för att möjliggöra ett korrekt resultat. Exempel på variabler som har ändrats av den anledningen är variablerna “Värdering” och “Typ av text”. För variabeln “Värdering” insåg vi tidigt in i datainsamlingen att det med de dåvarande variabelvärdena “Positiv”, “Negativ” och “Neutral” var svårt att tolka likvärdigt. Som lösning bytte vi till variabelvärdena “Berömmar”, “Kritiserar” och “Neutral” som vi alla ansåg lättare att tolka. För variabeln “Typ av text” var det i synnerhet ett av variabelvärdena, “Notis”, som var svårtolkat. Där fick vi känna på konsekvensen av otydliga tolkningsregler då vi alla hade olika uppfattningar om vad en notis innebar. För att lösa det problemet satte vi en tydligare tolkningsregel och ändrade de redan kodade notiserna så att de skulle instämma på den.

Något som både kan vara en nackdel och en fördel är studiens mer tolkande variabler, som exempelvis “Emotionella egenskaper”, “Rationella egenskaper” och “Ledaregenskaper”. Alla tre hade de två variabelvärdena “Nämns” och “Nämns ej”. Med mindre precisa variabelvärden kan man inkludera intressanta företeelser som kan finnas i textmaterialet men som inte explicit står med i kodschemat. Det innebär att vi kan få med viktiga detaljer som annars hade försvunnit, då kodschemat inte varit konstruerat att finna dem (Bergström & Boréus, 2012:81).

Karlsson och Johansson (2019:182) menar likvärdigt att så få variabelvärden som möjligt gör det lättare att uppnå en god reliabilitet. Om vi hade inkluderat flera variabelvärden, exempelvis olika alternativ på känslomässiga egenskaper, skulle vi visserligen kunna få en fingradig skala. Med olika personer som kodar finns dock möjligheten att de olika egenskaperna tolkas på olika sätt. Detta gör att variabeln riskerar att förlora i precision, vilket påverkar reliabiliteten negativt. Detta undvek vi alltså genom att endast använda variabelvärdena “Nämns” och “Nämns ej”. Genom att skriva upp alla ord som förekom under variabelvärdet “Nämns”, kunde vi studera om

ordvalen skiljde sig åt mellan statsministrarna. Detta gjorde dessutom att vi alltid kan gå tillbaka och exemplifiera vilka typ av ord det var som användes.

Bristande reliabilitet orsakas i första hand av slump och slarvfel under datainsamlingen samt den efterföljande databehandlingen, något som är svårt att helt undvika. Det kan handla om trötthet, stress, missförstånd eller ouppmärksamhet i samband med det insamlade materialet (Esaiasson m.fl., 2017:64f). För att stärka reliabiliteten har, som tidigare nämnt, därför ett reliabilitetstest genomförts. Detta är särskilt viktigt när man som i denna studies fall är flera personer som kodar. Testet görs för att garantera att utomstående personer ska komma fram till liknande resultat om de skulle göra om studien (Karlsson & Johansson, 2019:183; Esaiasson m.fl., 2017:65).

5. RESULTAT OCH ANALYS

I detta avsnitt presenteras studiens resultat utifrån tre teman som är kopplade till studiens frågeställningar: *Synlighet*, *Gestaltning i text* samt *Gestaltning i bild*. Resultatet presenteras med hjälp av numeriska tabeller och en tillhörande beskrivning av tabellens innehåll. I tabellerna syftar kolumnen ”Löfven” samt ”Andersson” till analysenheter som nämner den regerande statsministern under tidsperioden av de fem första dagarna efter vardera statsministerns första regeringsbildning. Varje tema avslutas med en mindre analys med koppling till tidigare forskning. I slutet av detta avsnitt sammanfattas resultaten.

Tema: Synlighet

Den här delen av resultatredovisningen är kopplat till studiens första frågeställning: I vilken utsträckning, om någon, skiljer sig synligheten av Stefan Löfven och Magdalena Andersson åt? Nedan presenteras resultat om hur statsministrarnas synlighet såg ut i analysmaterialet.

För att få kunskap om huruvida en statsminister av det ena könet får större utrymme än en statsminister av det andra könet behöver vi ta reda på antalet artiklar som nämner respektive statsminister. Detta redogörs för i tabellen nedan.

Tabell 5.1 Antal artiklar (antal)

	Löfven	Andersson
Aftonbladet	81	58
Expressen	48	37
Dagens Nyheter	53	29
Svenska Dagbladet	69	37
Totalt	251	161

Kommentar: Kategorin "Löfven" syftar till de analysenheter som nämnde Stefan Löfven under de fem första dagarna av hans regeringsbildning 2014. Liknande syftar kategorin "Andersson" till de analysenheter som nämnde Magdalena Andersson under de fem första dagarna av hennes regeringsbildning 2021.

Tabellen ovan visar hur många artiklar i varje webbtidning som nämner Stefan Löfven samt Magdalena Andersson under analysperioden. Samtliga nyhetsmedier i studien har publicerat fler artiklar om Löfven än om Andersson. I Aftonbladets webbupplaga har 81 artiklar som nämner Löfven publicerats. Samma medium har publicerat 58 artiklar där Andersson nämns. Expressen har publicerat 48 artiklar där Löfven nämns och 37 där Andersson nämns. I Dagens Nyheter nämndes Löfven i 53 artiklar och Andersson i 29 artiklar. Svenska Dagbladet har publicerat 69 artiklar där Löfven förekommer och 37 där Andersson förekommer. Resultatet återger ett tydligt mönster där betydligt fler artiklar nämner Löfven än Andersson i samtliga nyhetsmedier i studien. Under tidsperioderna har totalt 251 artiklar publicerats i de studerade webbtidningarna där Löfven nämns och 161 artiklar där Andersson nämns. En skillnad på sammanlagt på 90 artiklar.

I vissa av artiklarna som studerats nämns statsministrarna endast en gång. I andra artiklar har statsministrarna varit den mest framträdande personen i artikeln, det vill säga artikelns huvudaktör. Om en person i en artikel är huvudaktör ger det givetvis större synlighet än om samma person enbart nämns i en artikel som egentligen handlar om något annat eller någon annan. För att få en fördjupad kunskap om statsministrarnas synlighet i nyhetsmedierna är det därmed relevant ta reda på hur ofta de är huvudaktör i artiklarna där de nämns. Detta redogörs för i tabellen nedan.

Tabell 5.2 Artikelns huvudaktör (procent)

	Löfven	Andersson
Statsministern	39	29
Annan aktör	61	71
Summa	100	100
Antal	251	161

Kommentar: Signifikans: < 0.001. Tabellen visar vem som är artikelns huvudaktör. "Annan aktör" innebär att regerande statsminister nämns i artikeln, men inte är artikelns huvudaktör. Kategorin "Löfven" samt "Andersson" syftar till de analysenheter som nämnde vardera statsminister under angiven analysperiod.

I artiklarna som publicerats under den angivna tidsperioden är Löfven oftare artikelns huvudaktör än Andersson. Detta framställs i tabell 5.2. Löfven är artikelns huvudaktör i 39 procent av fallen. Den siffran skiljer sig med tio procentenheter från Andersson, som är artikelns huvudperson i 29 procent av fallen. Att statsministrarna är huvudaktör innebär att de är den mest framträdande aktören. Det handlar bland annat om artiklar där deras regeringsbudget eller politiska sakfråga diskuteras i artikeln med en tydlig koppling till dem. 71 procent av artiklarna som nämnde Andersson skildrade en annan aktör som artikelns huvudaktör. Vad gäller artiklarna som nämnde Löfven var det i stället 61 procent av artiklarna som skildrade en annan aktör som huvudaktör. Dessa artiklar kunde bland annat handla om presentation av de nya regeringarnas ministerposter.

Inte bara antalet artiklar är relevant för att jämföra statsministrarnas synlighet i nyhetsmedierna. Rubriken är en av de mest grundläggande beståndsdelarna av en redaktionell text. Det är dessutom en av de mest framträdande delarna av artikeln som helhet. När artiklar delas i flödet på sociala medier är det ofta rubrik och bild som är det första, och ibland enda, som människor tar del av. Därför är det en viktig jämförelsepunkt när det kommer till statsministrarnas synlighet. I hur stor andel av artiklarna som statsministrarna nämndes i rubrik redogörs för i tabellen nedan.

Tabell 5.3 Omnämning av statsministern i rubrik (procent)

	Löfven	Andersson
Nämns	28	24
Nämns ej	72	76
Summa	100	100
Antal	251	161

Kommentar: Signifikans: 0.462. Tabellen visar i vilken utsträckning regerande statsminister nämns i artikelns rubrik. Kategorin "Löfven" samt "Andersson" syftar till de analysenheter som nämnde respektive statsminister under angiven analysperiod. Avrundningarna i tabellen har justerats för att den totala summan ska bli 100 procent.

I tabell 5.3 framgår i hur stor andel av artiklarna som statsministern nämns i rubrik. Löfven nämns i rubriken på 28 procent av de 251 artiklar där han förekommer. Detta innebär att han inte nämns i rubriken på 72 procent av artiklarna. Andersson nämns i rubrik vid 24 procent av artiklarna de 161 artiklar där hon förekommer, och nämns inte i rubriken på 76 procent av artiklarna. Det är alltså skillnad mellan statsministrarna om fyra procentenheter, där Löfven nämns i rubrik något oftare än Andersson.

Även bild är en av de viktigaste beståndsdelarna i en redaktionell text. Precis som rubriken följer också bilden med vid delningar av en artikel i exempelvis sociala medier. På webbtidningarnas egna plattformar ligger dessutom bilden i de allra flesta fallen i början av artikeln, direkt efter rubriken och innan ingressen. Den som är med på bild blir alltså mycket framträdande i artikeln och får stor synlighet, medan den som inte är med på bild riskerar att passera förbi obemärkt. Nedanstående tabell redogör därför för i hur stor andel av artiklarna där statsministrarna nämns som de också är med på bild, förutsatt att det fanns en bild i artikeln.

Tabell 5.4 Inkludering av statsministern i bild (procent)

	Löfven	Andersson
Statsministern är med i bilden	42	39
Statsministern är <u>inte</u> med i bilden	58	61
Summa	100	100
Antal	155	153

Kommentar: Signifikans: 0.546. Tabellen visar i hur stor andel av analysenheterna som den regerande statsminister är inkluderad i artikelns huvudbild. Kategorin "Löfven" samt "Andersson" syftar till de analysenheter som nämnde vardera statsminister under angiven analysperiod.

Av de artiklar som analyserades var det 155 artiklar kopplat till Löfven, samt 153 artiklar kopplat till Andersson, som kompletterade artikeln med en bild. I tabell 5.4 visas att Löfven var med på bild i 42 procent av analysenheterna, vilket är tre procentenheter fler än Andersson. Vid fler hälften av artiklarna under angiven tidsperiod förekom varken Löfven eller Andersson på den huvudsakliga bilden. Mer specifikt inkluderades inte Löfven i artikelns huvudbild i 58 procent av de analyserade fallen. Andersson inte inkluderade i bild vid 61 procent av analysenheterna. Synlighet i medierna kan också kopplas till huruvida en person citeras. När en politiker blir citerad får den möjlighet att kommunicera direkt med väljare. Politikern och dennes budskap blir alltså mer framträdande i texten. Det är därför intressant att undersöka huruvida statsministrarna citeras (direkt och indirekt) eller ej. Resultaten för detta redogörs för i kommande tabell.

Tabell 5.5 Citering av statsministern (procent)

	Löfven	Andersson
Direkt eller indirekt citering	40	35
Ingen citering	60	65
Summa	100	100
Antal	251	161

Kommentar: Signifikans: 0.506. Tabellen visar i vilken utsträckning regerande statsminister är direkt eller indirekt citerad i en tidningsartikel. Kategorin "Löfven" samt "Andersson" syftar till de analysenheter som nämnde vardera statsminister under angiven analysperiod. Avrundningarna i tabellen har justerats för att den totala summan ska bli 100 procent.

Resultatet i tabell 5.5 visar att webbtidningarna i större utsträckning citerar Löfven än Andersson under de fem första dagarna av deras respektive regeringsperiod. Löfven blir citerad i 40 procent

av analysenheterna. Det är fem procentenheter fler gånger än Andersson, som citeras i 35 procent av analysenheterna. Gemensamt för båda statsministrarna är dock att det vanligaste är att de inte blir citerade i en artikel under angiven tidsperiod. Detta då båda har över 60 procent av analysenheterna där de inte blev citerade.

Analys av synlighet

Underrepresentation präglar rapporteringen om den stereotypa kvinnan i medierna, medan överrepresentation präglar rapporteringen om den stereotypa mannen, menar van Zoonen (1995, refererad i Edström 1998:173). Att kvinnliga politiker får mindre medieutrymme än manliga har visats av bland annat Ross m.fl. (2012), Fernández-Garcia (2016) samt Van der pas och Aaldering (2020). Resultaten i tabell 5.1 går därmed i linje med tidigare forskning, då de visar att Andersson nämndes 90 gånger färre än Löfven under de analyserade perioderna.

Tabell 5.1 visar vidare dock enbart hur många gånger statsministrarna *nämndes*, i tabell 5.2 visas i stället i hur många artiklar respektive statsminister var huvudaktör. Även här var det en skillnad mellan statsministrarna, där Andersson var huvudaktör i färre av de analyserade artiklarna än Löfven. Även detta resultat går alltså i linje med vad Ross m.fl. (2012), Fernández-Garcia (2016) samt Van der pas och Aaldering (2020) kommer fram till, där kvinnan får mindre synlighet än mannen.

Även synligheten av statsministrarna i rubrik och bild, som visas i tabell 5.3 och 5.4, präglas av underrepresentation när det kommer till Andersson och överrepresentation när det kommer till Löfven. Dock är resultaten mer marginella för dessa faktorer än för de som presenterats tidigare. Vad gäller rubrik så förekommer Andersson fyra procentenheter färre gånger än Löfven. Vad gäller bild så förekommer Andersson tre procentenheter färre gånger än Löfven.

Huruvida statsministrarna citerades, både indirekt och direkt, presenterades i tabell 5.5. Här visade resultaten att Andersson citerades fem procentenheter färre gånger än Löfven. Detta går i linje med vad Falks (2008) och Ross m.fl. (2012) resultat, som visar att nyhetsmedier citerar kvinnliga politiker mer sällan än manliga. Dessutom tyder även dessa resultat på en underrepresentation när det kommer till Andersson, och det motsatta i Löfvens fall.

Värt att notera är att signifikansen i de flesta av resultaten är av sådana värden att skillnaden mellan synligheten för statsministrarna inte är fastställda med en god statistisk säkerhet. Resultaten för de olika variablerna har ett värde på omkring 0.500 i signifikans, vilket innebär att det inte går att utesluta att resultaten beror på slumpen. Undantaget från detta är resultaten om hur ofta statsministrarna var huvudaktör i artiklarna där de nämns, där signifikansen låg på <0.001 – ett mycket bra värde som tyder på att resultaten är statistiskt säkerställda. Studerar man varje enskild tabell för sig kan den höga signifikansen tyda på att resultaten beror på slumpen. Dessutom är skillnaderna i flera av tabellerna marginella, med några få procentenheters skillnad mellan statsministrarna. Om man å andra sidan studerar resultaten som helhet går det att urskilja ett tydligt mönster, som gör det möjligt att dra vissa generella slutsatser. Det är nämligen så att Anderssons synlighet är mindre än Löfvens på samtliga punkter som undersökts i denna studie. När resultaten på fem olika jämförelsepunkter pekar åt samma håll går det att konstatera att

rapporteringen om Andersson präglas av underrepresentation, åtminstone i förhållande till rapporteringen om Löfven som då präglas av överrepresentation. Resultaten stärker också vad Ross m.fl. (2012), Fernández-García (2016) samt Van der pas och Aaldering (2020) kommer fram till, nämligen att kvinnliga politiker får mindre synlighet än manliga.

Tema: Gestaltning i text

Den här delen av resultatredovisningen är kopplat till studiens andra frågeställning: *I vilken utsträckning, om någon, skiljer sig gestaltningarna av Stefan Löfven och Magdalena Andersson åt i text?* Nedan presenteras resultat som redogör på vilket sätt statsministrarna gestaltades i analysmaterialet.

Ett sätt att ta reda på om några könsstereotypa gestaltningar framkommer är genom att undersöka om det finns några skillnader mellan hur statsministrarna presenteras i texten. I följande tabell redogörs hur Löfven och Andersson presenteras första gången de nämns samt hur de benämns löpande.

Tabell 5.6 Första samt löpande presentation av statsministern (procent)

	Första gång		Löpande	
	Löfven	Andersson	Löfven	Andersson
Titel, förnamn & efternamn	23	37	3	6
Titel	1	4	3	4
Förnamn & efternamn	70	57	44	48
Efternamn	6	2	28	13
Nämns ej	0	0	22	29
Summa	100	100	100	100
Antal	251	161	251	161

Kommentar: Signifikans, första presentation: 0.002. Signifikans, löpande presentation: 0.007. Tabellen visar regerande statsministerns första samt löpande presentation i text. "Första presentation" syftar till första gången som statsministern nämns, där rubrik inte är inkluderad. "Löpande presentation" syftar till det tilltalsnamn statsministern mest frekvent nämns vid. Kategorin "Löfven" samt "Andersson" syftar till de analysenheter som nämnde vardera statsminister under angiven analysperiod. Avrundningarna i tabellen har justerats för att den totala summan ska bli 100 procent.

Resultatet som presenteras i ovanstående tabell visar hur statsministrarna presenteras första gången i en artikel. Vid 70 procent av artiklarna benämns Löfven med sitt för- och efternamn, vilket därmed är det vanligaste sättet att adressera statsministern första gången i en text. Det skiljer sig från hur Andersson först presenteras i en artikel med tolv procentenheter, då

Andersson enbart benämns med för- och efternamn i 58 procent av analysenheterna. Andersson benämns i stället med sin titel, för- och efternamn i en större utsträckning än Löfven. Detta då Andersson benämns med titel, för- och efternamn i 37 procent av artiklarna och Löfven enbart adresseras på liknande sätt i 23 procent av fallen. Resultatet visar även en mindre skillnad gällande första presentation med enbart efternamn. Löfven presenteras på detta sätt i sex procent av artiklarna, vilket är en skillnad med fyra procentenheter från Anderssons två procent.

Vidare visar resultatet att statsministrarna vanligen presenteras liknande i löpande text. Vid användning av för- och efternamn vid den löpande presentationen skiljer det fyra procentenheter mellan Löfvens 44 procent och Anderssons 48 procent av analysenheterna. Vid sidan om det adresseras Löfven mer frekvent med endast efternamn i löpande text. Detta då Löfven benämns med efternamn 15 procentenheter fler gånger än Andersson. Övergripande adresseras Andersson med titel vid löpande presentation oftare än Löfven, även om det är en marginell skillnad. Andersson benämns med "Titel" samt "Titel, för- och efternamn" två procentenheter fler gånger än Löfven.

Även huruvida statsministrarna gestaltas i privata eller politiska sammanhang kan ge uttryck för könsstereotyper. Genom att undersöka huruvida de gestaltas i ett politiskt eller privat sammanhang undersöker studien om det ena könet kopplas till ett visst sammanhang oftare än det andra. Detta redogörs för i tabellen nedan.

Tabell 5.7 Artikelns huvudsakliga ämne (procent)

	Löfven	Andersson
Politik	97	95
Privatliv	2	3
Annat	1	2
Summa	100	100
Antal	251	161

Kommentar: Signifikans: 0.303. Tabellen visar huruvida artiklarnas ämne är kopplat till politik eller privatliv. "Annat" syftar till artiklar med en koppling till både politik och privatliv, alternativt inget av dessa ämnen. Kategorin "Löfven" samt "Andersson" syftar till de analysenheter som nämnde vardera statsminister under angiven analysperiod. Avrundningarna i tabellen har justerats för att den totala summan ska bli 100 procent.

Tabell 5.7 åskådliggör att både Löfven och Andersson nästintill alltid nämns i anknytning till sin roll som statsminister och offentliga ämbete. I 98 procent av analysenheterna gestaltas Löfven i samband med ett politiskt ämne. Liknande nämns Andersson i 95 procent av artiklarna i en politisk kontext, där hon gestaltade i sin roll som statsminister. Även om båda statsministrarna främst gestaltas i en politisk kontext visar tabellen på marginella skillnader, då Löfven i tre procentenheter fler fall än Andersson nämns i artiklar kopplade till politik.

Vid gestaltning av statsministrarna i en privat kontext är det relativt jämnt mellan Löfven och Andersson. Två procent av analysenheterna porträtterar Löfven i anknytning till hans privatliv, vilket är en procentenhet färre än Andersson. Liknande är det marginella skillnader i kategorin "Annat" då Andersson har en procentenhet mer än Löfven inom kategorin. Två procent av artiklarna som nämnde Andersson kodades under kategorin "Annat". Det innefattar exempelvis en artikel som beskrev Andersson deltagande i en talkshow. Bland analysenheter som nämnde Löfven kodades endast en procent till kategorin "Annat". Exempelvis inkluderades en artikel där Löfven nämns i samband med en författares memoarer.

Även huruvida statsministrarna kritiserar eller beröms är intressant att undersöka för att se om en manlig statsminister oftare legitimeras i sin roll som ledare. I kommande tabell presenteras i vilken utsträckning Löfven och Andersson fick kritik, beröm eller om rapporteringen kring dem var neutral.

Tabell 5.8 Artikelns huvudsakliga värdering av statsministern

	Löfven	Andersson
Berömmar	6	9
Kritiserar	24	19
Neutral	70	72
Summa	100	100
Antal	251	161

Kommentar: Signifikans: 0.199. Tabellen visar i vilken utsträckning artikeln berömmar, kritiserar eller förhåller sig neutralt gentemot regerande statsministrar. Kategorin "Löfven" samt "Andersson" syftar till de analysenheter som nämnde vardera statsminister under angiven analysperiod. Avrundningarna i tabellen har justerats för att den totala summan ska bli 100 procent.

Resultatet som visas i tabell 5.8 pekar på att analysenheterna generellt har ett neutralt förhållningssätt gentemot båda statsministrarna. Löfven gestaltas i 71 procent av analysenheterna på ett neutralt sätt. Liknande framställs Andersson i 72 procent av analysenheterna på ett neutralt sätt. Resultatet pekar dock på att Löfven blir kritiserad i större utsträckning än Andersson. Detta då Löfven kritiserar i 24 procent av analysenheterna, vilket är fem procentenheter fler gånger än Andersson. Omvänt får Andersson beröm i större utsträckning än Löfven. Nio procent av analysenheterna berömmar Andersson, vilket är tre procentenheter fler än Löfven. Ett exempel på när Löfven kritiserar är när hans regeringsbildning beskrevs som "sämsta tänkbara start" om han menade allvar med att han vill leda en samarbetsregering. Ett exempel på när Andersson beröms i en nyhetsartikel är när hennes beslut att utse Mikael Damberg till finansminister "får tummen upp av ekonomer som TT har pratat med".

Även de ord som används, eller inte används, när en aktör presenteras och beskrivs i nyhetsmedier kan bidra till att reproducera könsstereotyper samt tillskriva denne auktoritet och

legitimitet. Genom att ta reda på i vilken utsträckning statsministrarna tillskrivs ledaregenskaper och huruvida deras tidigare erfarenhet nämns kan vi ta fasta på hur de gestaltas i sin roll som ledare. I tabellen nedan redogörs för detta.

Tabell 5.9 Omnämning av statsministerns ledaregenskaper samt arbetslivserfarenhet (procent)

	Ledaregenskaper		Arbetslivserfarenhet	
	Löfven	Andersson	Löfven	Andersson
Nämns	5	8	4	11
Nämns ej	95	92	96	89
Summa	100	100	100	100
Antal	251	161	251	161

Kommentar: Signifikans, ledaregenskaper: 0.258. Signifikans, arbetslivserfarenhet: 0.015. Tabellen visar i vilken utsträckning artikeln nämner regerande statsministers ledaregenskaper samt tidigare arbetslivserfarenhet. Kategorin "Löfven" samt "Andersson" syftar till de analysenheter som nämnde vardera statsminister under angiven analysperiod. Avrundningarna i tabellen har justerats för att den totala summan ska bli 100 procent.

Resultatet i tabell 5.9 pekar på att Andersson gestaltas med både ledaregenskaper och arbetslivserfarenhet i större utsträckning än Löfven. I åtta procent av analysenheterna beskrivs Andersson med ledaregenskaper, vilket är tre procentenheter fler än Löfven. I artiklarna beskrivs Andersson bland annat som tydlig, lugn, handlingskraftig, förtroendeingivande och viljestark. Löfven beskrivs med ledaregenskaper i fem procent av analysenheterna. I de artiklarna beskrivs Löfven exempelvis som modig, jordnära, trygg och diplomatisk. Gemensamt för Löfven och Andersson är dock att majoriteten av analysenheterna, över 90 procent av hos båda, inte tillskriver statsministrarna med ledaregenskaper.

När det kommer till omnämning av statsministrarnas arbetslivserfarenhet så nämns detta i oftare i artiklar där Andersson är inkluderad. I elva procent av analysenheterna nämns Anderssons tidigare yrkesbakgrund, exempelvis hennes tidigare roll som finansminister. Löfvens arbetserfarenheter gestaltas i fyra procent av analysenheterna, vilket är sju procentenheter färre än Andersson. Bland de artiklar som nämner Löfvens tidigare arbetserfarenheter är det vanligen statsministerns bakgrund som ordförande för fackförbundet IF Metall som skildras. Likt ovanstående kategori om ledaregenskaper, så är statsministrarnas arbetslivserfarenhet något som vanligtvis inte lyfts i artiklarna. 96 procent av analysenheterna för Löfven och 89 procent av analysenheterna för Andersson nämner inte statsministrarnas tidigare yrkesbakgrund. Att undersöka huruvida statsministrarna tillskrivs rationella respektive emotionella egenskaper är ytterligare ett sätt för att ta reda på om några könsstereotyper kommer till uttryck i text. I tabellen nedan presenteras i vilken utsträckning statsministrarna beskrivs med rationella respektive emotionella egenskaper.

Tabell 5.10 Omnämmande av statsministerns rationella samt emotionella egenskaper (procent)

	Rationella		Emotionella	
	Löfven	Andersson	Löfven	Andersson
Nämns	2	8	2	5
Nämns ej	98	92	98	95
Summa	100	100	100	100
Antal	251	161	251	161

Kommentar: Signifikans, rationella egenskaper: 0.007. Signifikans, emotionella egenskaper: 0.159. Tabellen visar i vilken utsträckning artiklarna nämner regerande statsministers rationella samt emotionella egenskaper. Kategorin "Löfven" samt "Andersson" syftar till de analysenheter som nämnde vardera statsminister under angiven analysperiod. Avrundningarna i tabellen har justerats för att den totala summan ska bli 100 procent.

I tabell 5.10 åskådliggörs att majoriteten av analysenheterna som berörde såväl Löfven som Andersson, varken nämnde rationella eller emotionella egenskaper kopplade till någon av statsministrarna. Endast två procent av analysenheterna tillskrev Löfven med rationella egenskaper, exempelvis med benämning som pragmatisk, noggrann och "satsar på säkra kort". Två procent av analysenheterna nämnde även emotionella egenskaper i anslutning med gestaltning av Löfven. Artiklarna beskrev bland annat att Löfven grät vid en musikal, samt diskuterade statsministerns förmodade skräck för ministerskandal.

Andersson tillskrivs något oftare både rationella och emotionella egenskaper än Löfven. Vid åtta procent av analysenheterna beskrivs Andersson med en rationell egenskap, med bland annat ord som välavvägd, fokuserad och krass. Vidare beskrivs även Andersson med emotionella egenskaper i större utsträckning än Löfven. Fem procent av analysenheterna tillskrev Andersson sådana egenskaper, bland annat genom att skildra i text att statsministern är känslsam, tårögd, skrattar eller hur hon höjer tonläget.

Att fokusera på personliga egenskaper som inte är kopplade till politik är ytterligare något som kan frånta en politiker dess auktoritet och legitimitet som ledare. I följande tabell visas därför i vilken utsträckning kön, utseende, ålder och familjereationer nämns i rapporteringen om respektive statsminister.

Tabell 5.11 Omnämning av statsministerns kön, utseende, ålder samt familjerelationer (procent)

	Nämns kön		Nämns utseende		Nämns ålder		Nämns familjerelationer	
	Löfven	Andersson	Löfven	Andersson	Löfven	Andersson	Löfven	Andersson
Nämns	0	9	1	3	1	3	2	3
Nämns ej	100	91	99	97	99	97	98	97
Summa	100	100	100	100	100	100	100	100
Antal	251	161	251	161	251	161	251	161

Kommentar: Signifikans, kön: < 0.001. Signifikans, utseende: 0.163. Signifikans, ålder: 0.170. Signifikans, familjerelationer: 0.306. Tabellen visar i vilken utsträckning artikeln nämner regerande statsministerns kön, utseende, ålder samt familjerelationer. Kategorin "Löfven" samt "Andersson" syftar till de analysenheter som nämnde vardera statsminister under angiven analysperiod. Avrundningarna i tabellen har justerats för att den totala summan ska bli 100 procent.

Resultatet som presenteras i tabell 5.11 visar att det finns en marginell skillnad mellan Löfven och Andersson i de artiklar som har kodats. Majoriteten av analysenheterna benämner varken Löfvens eller Anderssons kön, utseende, ålder eller familjerelationer. Bland de artiklar som dock benämner dessa attribut, är det vanligare i de fall som handlar om Andersson. Anderssons utseende och ålder nämns i större utsträckning än Löfvens med två procentenheter i båda kategorierna. Artiklarna nämnde Löfven och Anderssons familjerelationer nästintill lika ofta, Andersson fick enbart en procentenhet mer. Vid de analysenheterna var det statsministrarnas barn och partners som nämndes. Den största skillnaden i ovanstående tabell återges vid kategorin "Nämns kön". Nio procent av analysenheterna benämner Anderssons kön, vilket skiljer sig från Löfven vars kön inte nämns någon gång. Anderssons kön adresserades vanligen då hon återkommande presenterades som Sveriges första kvinnliga statsminister.

Analys av gestaltning i text

Falk (2008) lyfter att kvinnliga politiker återkommande adresseras med både för- och efternamn, samt att deras titel betonas, i större utsträckning än män. Likt Falks slutsats, visar tabell 5.6 att Löfven övergripande har en mer nedtonad presentation än Andersson vid både första och löpande presentation i text. Vid första presentation betonas exempelvis Anderssons titel som statsminister i 41 procent av analysenheterna. Vad gäller Löfven så påpekades hans roll som statsminister 17 procentenheter färre gånger. I både första och löpande presentation så benämns Löfven oftare än Andersson med endast efternamn.

I kontrast till resultaten om statsministrarnas presentation visar resultatet om artiklarnas huvudsakliga ämne, i tabell 5.7, en tydlig motsägelse till tidigare forskning. Bland annat refererar

Edström (1998:173) till van Zoonen (1995) som lyfter att kvinnor stereotypt skildras som i familjerelaterade sammanhang och män mer i arbetsrelaterade. Fenomenet återges dock inte i studiens resultat som presenteras i tabell 5.7. Resultatet visar marginella skillnader mellan Löfven och Andersson, en differens med en procentenhet. I nästintill alla artiklar som analyserades gestaltas båda statsministrarna i en politisk kontext. Att kvinnliga politiker i större utsträckning än manliga återges i samband med sitt privatliv stöds därför inte av studiens resultat. Även resultaten som presenterats i tabell 5.11, huruvida statsministrarnas familjerelationer nämns, tyder på att det är statsministrarnas offentliga roll och ämbete som står i fokus och inte privatliv. Detta då tabellen visar att statsministrarnas familjerelationer inte nämns i 98, respektive 97, procent av alla artiklar som analyserades.

Tabell 5.11, som också handlar om huruvida statsministrarnas ålder och utseende nämns, motsäger till viss del även forskning av Heldman (2006) samt Hammarlin och Jarlbro (2014). De lyfter nämligen att kvinnliga aktörer oftare blir gestaltade med attribut som ålder och utseende. Å ena sidan åskådliggör studiens resultat en skillnad där Andersson beskrivs med sådana attribut mer frekvent än Löfven, vilket styrker den tidigare forskningen. Å andra sidan är det viktigt att nämna att differensen mellan statsministrarna enbart är två procentenheter, samt att merparten av analysenheterna *inte* nämnde sådana attribut kopplade till statsministrarna. Studiens resultat instämmer därför snarare med forskning från Bystroms m.fl. (2001), Millers m.fl. (2010) samt Lünenborg och Maier (2015) som *inte* kunde hitta belägg i för en oproportionerlig gestaltning kring utseende eller ålder för något av könen.

Tabell 5.11 åskådliggör dessutom hur ofta statsministrarnas kön nämns. Anderssons kön betonas i nio procent av analysenheterna, medan det inte beskrivs någon gång i artiklarna som inkluderas i studien att Löfven är en man. Likt Van Zoonens (2006), Brooks (2013) samt Van der Pas och Aalderings (2020) studier presenteras Andersson vid dessa tillfällen ofta i artiklar som fokuserar på att hon är Sveriges första *kvinnliga* statsminister. Liknande styrker resultatet i tabell 5.8, som handlar om artikelns huvudsakliga värdering av statsministern, Bystroms m.fl. (2001) samt Fernandez-Garcias (2016) slutsats kring att majoriteten av mediegestaltningen generellt är neutral. Detta då studiens resultat visar att majoriteten av artiklarna förhåller sig neutralt mot de båda statsministrarna. Samtidigt motsätter resultaten i tabell 5.8 Harps m.fl. (2010) samt Eagly och Karau (2002) slutsats om att kvinnliga politiker utsätts för en mer kritisk granskning än manliga politiker. Löfven blir nämligen kritiserad i större utsträckning än Andersson, med en differens på fem procentenheter. Andersson framställs till och med generellt i en positiv kontext oftare än Löfven. Det motsäger därmed även teorin om rollkongruens, som pekar på att kvinnliga ledare oundvikligen missgynnas i sin ledarroll. Detta då kvinnliga ledare antingen går emot hur en stereotypisk ledare är, alternativt bryter mot stereotypen om hur en kvinna ska vara och agera (Eagly & Karau: 2002; Van der Pas & Aaldering: 2020).

Falk (2008) menar att gestaltning av tidigare arbetslivserfarenhet vanligen skiljer sig åt mellan könen, då detta oftare nämns vid gestaltning av män än för kvinnor. Tabell 5.9 tyder dock på det omvända. Bland de artiklar som har analyserats nämns Anderssons yrkesbakgrund oftare än Löfvens. Det är även vanligare att rationella, emotionella och ledaregenskaper nämns kopplat till Andersson än Löfven, se tabell 5.9 och tabell 5.10. Historiskt har femininitet förknippats med tillgivna och känslosamma egenskaper, medan maskulinitet har associerats till rationella och

ledaregenskaper som auktoritet, kontroll och kompetens (Koenig m.fl., 2011; Aaldering & Van der Pas, 2018; Prentice & Carranza, 2002; Göransson, 2006:29). Resultatet i tabell 5.9 och tabell 5.10 pekar dock mot att det inte finns en motsättning mellan hur egenskaperna stereotypiskt tilldelas, då Andersson tillskrivs både stereotypiskt maskulina och feminina egenskaper. Resultaten går alltså inte i linje med vad Van Zoonen (1998, refererad i Edström 1998:73) säger om att rationalitet är förknippat med män.

Övergripande är det återkommande små skillnader mellan resultaten för Löfven och Andersson. Det finns resultat med god signifikans som både styrker och motsäger att statsministrarna gestaltas utifrån stereotypiska föreställningar. I de fall där skillnaderna mellan gestaltningen av statsministrarna är som mest marginella, på under tre procentenheter, går det att urskilja ett mönster där dessa resultat går i linje med könsstereotyper. Vid dessa resultat är dock signifikansen så pass hög och skillnaden rör sig endast om en till två artiklar att det inte med säkerhet går att säga att resultatet beror på stereotyper, utan att resultaten lika gärna kan bero på slumpen.

De resultat som innefattar en skillnad på över tre procentenheter pekar mot att resultat som *motsäger* att stereotyper förekommer i mediebevakningen kring statsministrarna har ett högt signifikansvärde. Exempelvis går tabell 5.8 emot stereotyper kring att kvinnor blir mer kritiserade än män, med ett relativt högt signifikansvärde på 0.199. Den högre värdet på signifikansen pekar på att slumpen kan ha en påverkan på resultatet, vilket i detta fall innebär att det inte går med säkerhet att hävda att en stereotypisk gestaltning *inte* förekommer.

Omvänt tycks resultat som *styrker* en stereotypisk mediegestaltning ha ett lågt signifikansvärde. Exempelvis har tabell 5.11 ett bra signifikansvärde på <0.001 för variabeln "Kön". Det pekar alltså på att Anderssons kön nämns i större utsträckning än Löfvens, vilket går i linje med stereotyp mediegestaltning. Det låga signifikansvärdet i tabellen tyder på att resultatet är statistiskt säkerställt, och därmed på en stereotypisk mediegestaltning. Variabel "Arbetslivserfarenhet" och "Rationella egenskaper" är två variabler som dock skiljer sig mot ovanstående. De båda *motsätter* stereotyperna med över fem procentenheter, samtidigt som de har en god signifikant på 0.015 respektive 0.007.

Gemensamt för resultaten är emellertid att skillnaderna mellan statsministrarna är marginella, att stereotypiskt feminina attribut återfinns hos båda statsministrarna och att det är vanligt att stereotypiska attribut *inte* förekommer vid gestaltning av statsministrarna. Detta styrker Bystrom m.fl. (2001) samt Fernandez-Garcia (2016) som lyfter att även om det fortfarande existerar vissa stereotypiska gestaltningar, så förhåller sig majoriteten av mediegestaltningen sig neutral.

Tema: Gestaltning i bild

Den här delen av resultatredovisningen är kopplat till studiens tredje frågeställning: *I vilken utsträckning, om någon, skiljer sig gestaltningarna av Stefan Löfven och Magdalena Andersson åt i bild?* Nedan presenteras resultat som redogör hur statsministrarnas gestaltning i bild förekom i analysmaterialet.

Bilder utgör som tidigare nämnt en stor del i den redaktionella texten. I vilket sammanhang en bild förekommer kan bidra till att reproduceringen av könsstereotyper, då olika sammanhang stereotypiskt är sammankopplade till antingen män eller kvinnor. Tabellen nedan redogör för hur stor del av statsministrarnas bilder som gestaltades i privata respektive politiska sammanhang.

Tabell 5.12 Bildsammanhang som statsministern gestaltas i (procent)

	Löfven	Andersson
Politik	98	93
Privatliv	2	0
Annat	0	7
Summa	100	100
Antal	65	60

Kommentar: Signifikans: 0.069. Tabellen visar huruvida artiklarnas bild är tagna i antingen politiskt eller privat sammanhang. "Annat" syftar till artiklar med en koppling till både politik och privatliv, eller inget av dem. Kategorin "Löfven" samt "Andersson" syftar till de analysenheter som nämnde vardera statsminister under angiven analysperiod. Avrundningarna i tabellen har justerats för att den totala summan ska bli 100 procent.

Resultatet som presenteras i ovanstående tabell visar att Löfven framställs i politiska sammanhang i bilder oftare än Andersson. För Löfven förekommer 98 procent av alla bilder i politiska sammanhang, vilket är fem procentenheter fler än för Andersson, där 93 procent av alla bilder förekommer i politiska sammanhang. Gällande förekomsten av bilder i privata sammanhang, är två procent av Löfvens bilder tillhörande den kategorin, medan det hos Andersson inte är någon bild kopplat till privatlivet. Sju procent av bilderna tillhörande Andersson är i stället kategoriserat under variabelvärdet "Annat". Ett exempel då något kodats som "Annat" är en i bild som gestaltar statsministerns medverkan i tv-programmet Skavlan

Dolda maktstrukturer kan genomsyra bilder genom att framställa män i fokus och kvinnor inte i fokus. Skillnaden är stor på att bara vara med i en bild som en i mängden eller att framhävas som huvudperson i en bild. Därför är det intressant att undersöka just huruvida statsministrarna är i fokus (ensam, eller i grupp med andra) eller inte på bilderna. Resultatet för detta redogörs för i kommande tabell.

Tabell 5.13 Bildens fokus (procent)

	Löfven	Andersson
Statsministern, ensam	48	65
Statsministern, i grupp med andra	46	28
Annan aktör, men statsministern är med på bilden	6	7
Summa	100	100
Antal	65	60

Kommentar: Signifikans: 0.116. Tabellen visar hur stort fokus av artikelns huvudbild som är på den regerande statsministern. Tabellen inkluderar enbart bilder där statsministern är med i bilden. Kategorin "Löfven" samt "Andersson" syftar till de analysenheter som nämnde vardera statsminister under angiven analysperiod.

Resultatet i tabell 5.13 visar att det under Löfvens tidsperiod är 48 procent av bilderna i artiklarna som fokuserar på statsministern, ensam. Under Anderssons tidsperiod är det 65 procent av bilderna som fokuserar på statsministern, ensam. Det är alltså en skillnad på 17 procentenheter, vilket visar att Andersson i större utsträckning blir ensamt fokus i bilder. I 46 procent av bilderna under Löfvens tidsperiod, framställs statsministern i grupp med andra. Motsvarande variabelvärde visar 28 procentenheter för Anderssons tidsperiod. I sex procent av bilderna för Löfven är fokus i bilden en annan aktör, men statsministern är fortfarande med på bilden. I samma variabelvärde men för Anderssons tidsperiod, har sju procent av bilderna fokus på en annan aktör samtidigt som statsministern är med på bilden.

Perspektivet, alltså i från vilken vinkel en bild är tagen ifrån, påverkar hur personerna i bilden framstår. Beroende på perspektiv kan samma bild med samma motiv bli två helt olika bilder och två skilda budskap. I tabellen nedan redogörs för vilket perspektiv Löfven respektive Anderssons bilder är tagna ifrån.

Tabell 5.14 Bildperspektiv som statsministern gestaltas från (procent)

	Löfven	Andersson
Ovanifrån	25	22
Ögonhöjd	60	60
Underifrån	15	18
Summa	100	100
Antal	65	60

Kommentar: Signifikans: 0.870. Tabellen visar från vilket perspektiv som bilden är taget och statsministern gestaltas utifrån. Resterande bilder inkluderas i "Ögonhöjd". Kategorin "Löfven" samt "Andersson" syftar till de analysenheter som nämnde vardera statsminister under angiven analysperiod.

Tabellen ovan visar på skillnader från vilket perspektiv de båda statsministrarna gestaltas i artiklarnas tillhörande bilder. Vid 60 procent av både Löfvens och Anderssons analysenheter är bilderna tagna från ögonhöjd. Det är därmed den vanligaste vinkeln att fota statsministrarna från. Bilder tagna ovanifrån förekom vid 25 procent av bilderna för Löfvens tidsperiod och vid 22 procent för bilderna från Anderssons tidsperiod. En skillnad på tre procentenheter. Även vid bilder tagna underifrån skiljer det sig tre procentenheter mellan Löfven och Andersson. För Löfvens analysenheter är 15 procent av bilderna tagna underifrån, medan det för Andersson är 18 procent.

Kroppsspråket säger mycket om en människa. Både passiva och aktiva kroppsspråk kan associeras med vissa stereotypiska egenskaper. Uppfattningar om en person, och kanske särskilt en person med maktinnehav, kan formas genom huruvida de gestaltas på bild och med vilket kroppsspråk de uttrycker. Nedan presenteras huruvida statsministrarna gestaltades med aktivt eller passivt kroppsspråk.

Tabell 5.15 Statsministerns kroppsspråk i bild (procent)

	Löfven	Andersson
Aktiv	14	23
Passiv	86	77
Summa	100	100
Antal	64	60

Kommentar: Signifikans: 0.184. Tabellen visar vilket kroppsspråk som den regerande statsministern har på bilden. Kategorin "Löfven" samt "Andersson" syftar till de analysenheter som nämnde vardera statsminister under angiven analysperiod.

Tabell 5.15 tar fasta på vilket typ av kroppsspråk statsministrarna uttryckte i respektive bilder. Resultatet i tabellen visar en skillnad på nio procentenheter. Löfven hade ett aktivt kroppsspråk i 14 procent av analysenheterna, medan Andersson hade ett aktivt kroppsspråk i 23 procent av analysenheterna. Ett aktivt kroppsspråk kan exempelvis ha inneburit att statsministrarna varit i någon typ av rörelse som framåt i ett steg, pekande med fingret eller gestikulerande.

I majoriteten av artiklarna och dess tillhörande bilder framställs statsministrarna som passiva. Löfven hade ett passivt kroppsspråk i 86 procent av analysenheterna medan Andersson hade ett passivt kroppsspråk i 77 procent av analysenheterna.

Ansiktsuttryck kan liksom kroppsspråk associeras med olika typer av stereotypa egenskaper. Återigen påverkar typen av ansiktsuttryck hur personen på bilden framställs. Olika känslor är även stereotypiskt sammankopplade till antingen män eller kvinnor. I tabellen nedan redogörs för vilka typer av känslor statsministrarna uttrycker i bilderna under den givna tidsperioden.

Tabell 5.16 Statsministerns ansiktsuttryck i bild (procent)

	Löfven	Andersson
Glad	35	42
Nedstämd	0	2
Neutral	65	56
Summa	100	100
Antal	65	57

Kommentar: Signifikans: 0.395. Tabellen visar vilket ansiktsuttryck som den regerande statsministern har på bilden. Kategorin "Löfven" samt "Andersson" syftar till de analysenheter som nämnde vardera statsminister under angiven analysperiod.

Resultatet i ovanstående tabell visar att statsministrarnas ansiktsuttryck i respektive bilder skiljer sig åt till viss del. På majoriteten av bilderna har statsministrarna ett neutralt ansiktsuttryck. Löfven är neutral i 65 procent av analysenheterna medan Andersson är neutral i 56 procent av analysenheterna. Det är en skillnad på nio procentenheter. Resultatet visar att Andersson oftare har ett glatt ansiktsuttryck än Löfven. Vid 42 procent av analysenheterna visar sig Andersson glad, medan Löfven gör det vid 35 procent av analysenheterna. Gällande variabelvärdet nedstämd gäller det för två procent av Anderssons analysenheter, medan Löfven inte visade sig nedstämd på någon av bilderna i artiklarna. Ett nedstämt ansiktsuttryck tolkades vid tillfällena då exempelvis statsministern hade tårar i ögonen.

Analys av gestaltning i bild

Van der Pas och Aaldering (2020) menar att stereotyper ger upphov till skillnader i *typen* av täckning. Jarlbro (2008:68f) pekar på en stark koppling mellan kvinnor och den privata sfären. Det innebär att kvinnliga stereotyper förstärks när kvinnor fotograferas i privata miljöer såsom hemmiljö eller tillsammans med barn. Resultaten i tabell 5.12 motsäger dessa teorier och pekar i stället mot att mannen, Löfven i detta fall, är den som oftast fotograferas i privatliv. Det är visserligen inte en stor skillnad, endast två procentenheter. Trots det är den betydelsefull. Löfven fotograferas i både privata och politiska sammanhang oftare än Andersson. Andersson fotograferas i stället oftare under kategorin "Annat", vilket kan vara antingen både privata och politiska sammanhang, eller varken privata eller politiska sammanhang. Det går till viss del att se det som att de kvinnliga stereotyperna tonas ned, i och med att Andersson inte en enda gång fotas i privata sammanhang. Det går dock också att se det som att stereotyperna viss del förstärks, eftersom Löfven oftare förekommer i politiska sammanhang och Andersson mer i "andra sammanhang". Ofta föll dock foton från den offentliga sfären under kategorin "Annat", vilket enligt Jarlbro (2008:69) ändå pekar mot att kvinnliga stereotyper tonas ned.

Kvinnliga makthavare tenderar att oftare fotograferas tillsammans med andra (Jarlbro, 2008:68f). Resultaten i tabell 5.13 motsäger denna stereotyp. I denna studie var Andersson ensamt fokus i bilderna 17 procentenheter oftare än Löfven. Löfven fotograferades även oftare tillsammans med andra än vad Andersson gjorde. När det kommer till bildperspektiv menar Edström (2002:25) att kvinnor oftare fotograferas ovanifrån och att det får henne att framstå som underlägsen och mindre hotfull. Även Jarlbro (2013:67) pekar på hur just vinklar kan ge uttryck för stereotyper. Tabell 5.14 tyder även den på motsägelser och rent av det motsatta i detta fall. Löfven fotograferas nämligen ovanifrån oftare än Andersson. Även om skillnaden är liten, på tre procentenheter, fotograferas både Löfven och Andersson majoriteten av gångerna ifrån ögonhöjd. Sammantaget pekar det mot att tabellens resultat inte går i linje med stereotyperna som beskrivs i tidigare forskning och teorier.

Män framställs ofta som aktiva på bild genom att gestikulera, medan kvinnor återkommande framställs som passiva (Jarlbro, 2013:69; Jarlbro, 2008:68f ;). Liknande refererar Edström (1998:173) till van Zoonen (1995) som lyfter att kvinnor stereotypiskt skildras som passiva och män som aktiva. Tabell 5.15 pekar mot att så inte är fallet, åtminstone för den här studien. Resultaten i tabellen visar nämligen helt tvärtom – att Andersson är mer aktiv än Löfven, och att Löfven är mer passiv än Andersson. Det kan ha och göra med det Lundell och Ekström (2008) skriver om, att feminina stereotyper tonas ned genom att förstärka det maskulina, vilket bland annat kan innebära att framställa dem som *mer aktiva*. Mycket tyder alltså på att både feminina och maskulina stereotyper har tonats ned i bildgestaltningen av de båda statsministrarna.

Jarlbro (2008:68f) och Lundell och Ekström (2008) menar att kvinnliga stereotyper förstärks när de visas på bild med ett leende eller situationer där kvinnor framstår som emotionella, sårbara, skamsna eller ensamma. Resultaten i tabell 5.16 bekräftar, till skillnad från majoriteten av ovanstående tabeller, till viss del dessa stereotyper. Det ska sägas att i majoriteten av bilderna för både Löfven och Andersson uttrycker de ett neutralt ansiktsuttryck. Andersson har dock ett glatt ansiktsuttryck sju procentenheter oftare än Löfven. Hon har även ett nedstämt ansiktsuttryck två

procentenheter oftare än Löfven. Resultaten går således att tolka som att både feminina och maskulina stereotyper förstärks genom att associera Andersson med saker som inte är kopplat till makt, det vill säga emotionella ansiktsuttryck, och vice versa med Löfven.

Även om skillnaderna i resultaten ovan för det mesta är små, kan det ändå i vissa fall ses som relevanta. Signifikansen i tabell 5.12 är exempelvis av ett sådant värde att skillnaderna, trots att de är små, pekar på ett betydande resultat som tyder på statistisk säkerhet. Med en signifikans på 0.069 pekar tabell 5.12 att resultatet inte beror på slumpen, utan att Löfven faktiskt oftare gestaltas i bilder i politiska sammanhang än vad Andersson gör. Resultatet i tabell 5.13 visar exempelvis till skillnad från tabell 5.12 och de flesta andra tabellerna, en relativt stor skillnad mellan Löfven och Andersson i hur de gestaltas i bilder. Det är visserligen ett intressant resultat i sig, men det låga signifikansvärdet på 0.116 i tabell 5.13 pekar dock på att resultatet inte går att fastställa med en god statistisk säkerhet. Sammanfattningsvis motsäger alltså samtliga resultat, förutom de i tabell 5.16, den tidigare forskningen kring manliga och kvinnliga stereotyper i nyhetsmediernas bilder.

Sammanfattning av resultat

Syftet med studien var att utifrån ett genusperspektiv jämföra gestaltningen av en kvinnlig och manlig statsminister i svenska nyhetsmedier. Detta undersöktes genom tre frågeställningar: “I vilken utsträckning, om någon, skiljer sig *synligheten* av Stefan Löfven och Magdalena Andersson åt?” I vilken utsträckning, om någon, skiljer sig *gestaltningarna* av Stefan Löfven och Magdalena Andersson åt i *text*?” och “I vilken utsträckning, om någon, skiljer sig *gestaltningarna* av Stefan Löfven och Magdalena Andersson åt i *bild*?”.

Som svar på första frågeställningen, visade studiens resultat att det de facto finns en skillnad i synligheten för de båda statsministrarna. Andersson nämndes betydligt färre gånger än Löfven, både i texten som helhet men också när de kom till citeringar. Löfven var dessutom oftare huvudaktör än Andersson. Sammanlagt går det alltså att säga att Löfven generellt sett fått en större synlighet i nyhetsrapporteringen än Andersson.

Som svar på andra frågeställningen, visade resultaten att gestaltningen till viss del skiljer sig åt, och till viss del inte. Vid de tillfällen det fanns en skillnad mellan statsministrarna var de i flesta fall marginell. Den största skillnaden handlade om hur statsministrarna presenteras i text. Löfven nämns exempelvis med endast sitt efternamn oftare än Andersson.

Som svar på den tredje och sista frågeställningen visade resultatet att bildernas gestaltning av statsministrarna i många fall skiljer sig åt. Den största skillnaden mellan gestaltningarna berörde statsministrarnas ansiktsuttryck i bilderna. Andersson uttryckte oftare glada och ledsna ansiktsuttryck än Löfven. Dessutom var Andersson mer aktiv i bilderna än vad Löfven var.

Sammanfattningsvis har alltså samtliga tre frågeställningar besvarats genom den kvantitativa innehållsanalysen. De tre temana kopplat till frågeställningarna visar alla på anmärkningsvärda resultat när man tittar ur ett genusperspektiv. I temat om *synlighet* går majoriteten av resultaten i linje med stereotypa föreställningar om män och kvinnor. I temat *gestaltning i text* visar resultaten

tendenser på att både gå i linje med, men också motsätta dessa stereotypa föreställningar. I det sista temat, *gestaltning i bild*, visar majoriteten av resultaten slutligen på en motsättning av könsstereotyper i nyhetsrapporteringen av de båda statsministrarna. Viktigt att poängtera är dock att majoriteten av mediegestaltningen har varit neutral och att det enbart är en marginaliserad del av analysenheterna där könsstereotyper porträtteras.

6. SLUTDISKUSSION

I detta avsnitt kommer studiens resultat att diskuteras. Det som kommer att lyftas är hur resultaten förhåller sig till de förväntningar som fanns innan datainsamlingen påbörjades, vad studien inte kunde ge svar på, vilka konsekvenser resultaten kan få, hur resultaten kan generaliseras och var framtida forskning bör ta vid.

Resultaten i denna studie är inte entydiga, utan pekar åt olika håll. En del av resultaten går i linje med de förväntningar som vi inledningsvis hade, medan andra går tvärtemot förväntningarna. Ett exempel på resultat som *inte* är i enlighet med förväntningarna vi hade i början handlar om huruvida statsministrarna gestaltas i privata eller offentliga sammanhang. Med grund i delar av tidigare forskning och teori om stereotyper, påbörjades datainsamlingen med en tes om att det skulle vara ett större fokus på Anderssons privatliv än Löfvens. Detta eftersom Andersson både är kvinna samt att hon tillträdde som statsminister utan att ha genomgått en längre valkampanj, där hon vanligtvis skulle ha presenterats för folket. Vår tes stämde dock inte. Vad gäller rapportering om statsministrarnas privatliv var skillnaden marginell. Majoriteten av analysenheterna nämnde inte alls statsministrarnas privatliv, utan var i stället kopplade till politik. En möjlig förklaring till detta kan vara Anderssons tidigare roll som finansminister, då det har medfört att Andersson tidigare har nämnts i medier. Behovet av att presentera henne för folket är därav rimligtvis mindre, eftersom hon redan är en känd politiker jämfört med aktörer som är nya på den politiska arenan.

Det är även intressant att lyfta att vissa fenomen som presenterades i tidigare forskningen *inte* återfanns i studiens resultat. I avsnittet tidigare forskning nämndes exempelvis att medier återkommande presenterar kvinnliga aktörers framgång som något som har uppnåtts tack vare män i deras omgivning, medan mäns framgång är ett resultat på deras egna prestationer (Hammarlin & Jarlbro: 2014:58f; Harp m.fl.: 2010; Heldman m.fl.: 2006). Detta kunde dock inte förankras i studiens resultat. Dels eftersom studiens variabler inte fungerade som ett tillräckligt bra mätinstrument för att fånga upp detta fenomen. Dels eftersom resultatet pekar på att Andersson återkommande tillskrivs attribut som styrker hennes egen förmåga, kompetens och lämplighet till rollen som statsminister.

Övergripande återfinns resultat som både talar för och emot stereotypiska föreställningar. Det är dock anmärkningsvärt att vid de fall där resultatet talar emot stereotypa gestaltningar så är det i vanligtvis Andersson som porträtteras enligt den manliga stereotypen. Exempelvis tillskrivs hon oftare rationella egenskaper än Löfven samt porträtteras i större utsträckning ensam på bild, vilket båda är fenomen som kopplas till maskulina stereotyper. Det omvända, att Löfven gestaltas

enligt den feminina stereotypen sker sällan och även i dessa fall gestaltas Andersson oftare än Löfven enligt den feminina stereotypen. Exempelvis tillskrivs både Andersson och Löfven emotionella egenskaper både i bild och text, men Andersson tillskrivs egenskaperna i större utsträckning än Löfven i båda fallen. Liknande nämns även Anderssons kön och ålder oftare än Löfvens. Det är enbart vid två av 21 variabler där Löfven gestaltas enligt den feminina stereotypen i större utsträckning än Andersson. Löfven blir då kritiserad i större utsträckning än Andersson, samt porträtteras oftare i bild med ett passivt kroppsspråk. Resultatet indikerar att Andersson tillskrivs maskulina attribut återkommande, men att Löfven inte tillskrivs feminina attribut i samma utsträckning. De feminina attributen verkar alltså vara mindre attraktiva än de maskulina attributen. Resultatet styrker därmed teorin om genusordningen, att maskulina attribut är normen och att feminina attribut är underordnade (Hirdman: 1988; Thurén, 2003:14f; Bromander, 2012).

Sammantaget tyder studiens resultat på att majoriteten av mediegestaltningen är neutral och jämlik. Men i de fall det fanns en skillnad tillskrevs Andersson återkommande både maskulina och feminina attribut, medan Löfven ofta tillskrevs maskulina attribut men sällan feminina. Det går därmed att diskutera ifall det är den stereotypa föreställningen om makt som har blivit mer jämställd och numera även inkluderar feminina attribut – eller om de feminina attributen har tystats ned för att de kvinnliga politikerna ska blir mer framgångsrika i gestaltningen som en politisk ledare.

Oavsett om det är stereotypen kring ledarskap som har blivit mer jämställd eller om det är de feminina stereotyperna som har tonats ned – så framställs Andersson generellt ur en positiv värdering kopplat till politik, vilket gör att hennes lämplighet som statsminister förstärks. Hammarlin och Jarlbro (2014: 7f) påpekar, som tidigare nämnt, mediernas makt att forma människors verklighetsuppfattning och däribland befolkningens uppfattning kring statsministrarna. En effekt av gestaltningen kring Andersson skulle å ena sidan vara att det bidrar till en normalisering av kvinnliga politiska ledare, samt till att fler kvinnor vill engagera sig i politiken. Å andra sidan kan kopplingen mellan makt och maskulinitet förstärkas, genom att kvinnliga politiker anpassar sig efter den manliga normen och att de feminina attributen därmed tonas ned och blir underordnade.

Trots att en av de stora fördelarna med den kvantitativa innehållsanalysen är att den gör det möjligt att göra statistiska generaliseringar som är giltiga för en större population, så finns inte möjligheterna att göra detta inom ramen för denna studie. När endast gestaltningen av två statsministrar studerats går det inte att utesluta att de skillnader som hittats i rapporteringen beror på andra saker än kön. Det skulle helt enkelt kunna bero på att det är två olika personer, som på grund av andra faktorer behandlas olika av nyhetsmedier. Dessutom är det sju år mellan respektive statsministers regeringsbildning, vilket gör att medielogiken kan ha förändrats. Vidare växte även #MeToo-rörelsen fram mellan dessa perioder, vilket påverkade en ökad medvetenheten om jämställdhet. Att göra statistiska generaliseringar har dock inte varit avsikten med denna studie, vilket även nämndes i metodavsnittet. I stället har de mönster som identifierats relaterats till tidigare forskning och teori. På detta sätt har delar av resultaten i studien kunnat styrkas av tidigare forskning, vilket gör att det går att påstå att dessa resultat är giltiga även i andra sammanhang utanför denna studie. Emellertid går vissa av resultaten tvärt emot tidigare forskning

och teori. Dessa resultat kan vi alltså inte påstå att de gäller även i andra fall. Däremot är det intressant i sig att resultaten inte stämmer överens med tidigare forskning. Det är möjligt att det beror på att gestaltningen av just Löfven och Andersson ser ut på ett visst sätt på grund av hur de är som personer, men det kan också vara en indikation om att könsstereotypa gestaltningar är på väg att luckras upp.

Mot bakgrund av detta är ett förslag för framtida forskning att undersöka hur det ligger till med dessa motsägelser. Detta genom att bredda perspektivet och även studera kvinnliga och manliga toppolitiker i allmänhet. Några av de frågor som väckts under arbetet med studien är: Har kopplingen mellan kvinnliga politiker och privatlivet suddats ut? Utsätts kvinnliga politiker inte längre för mer kritik än manliga? Har könsstereotypa framställningar av politiker i bild minskat? Det behövs mer forskning som studerar mediegestaltning av manliga och kvinnliga politiker i en svensk kontext. Att ta reda på svaren på dessa frågor är ett första steg för att bidra till att fylla några av de kunskapsluckor som finns idag.

REFERENSER

- Atkeson, Lonna R. (2003). Not All Cues are Created Equal: The Conditional Impact of Female Candidates on Political Engagement. *Journal of Politics*, 65(4), 1050-1061.
<https://doi.org/10.1111/1468-2508.t01-1-00124>
- Bauer, Nichole. (2015). Emotional, Sensitive, and Unfit for Office? Gender Stereotype Activation and Support Female Candidates. *Political Psychology*, 36(6), 691-708.
<https://doi.org/10.1111/pops.12186>
- Bergström, Göran & Boréus, Kristina (2012). *Textens mening och makt*. Lund: Studentlitteratur.
- Bromander, Tobias. (2012). *Politiska skandaler! behandlas kvinnor och män olika i massmedia?* (Linnaeus University dissertations, 107). [Doktorsavhandling, Linnéuniversitetet]. Digitala Vetenskapliga Arkivet. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lnu:diva-22717>
- Brooks, Deborah Jordan. (2013). *He runs, she runs: Why gender stereotypes do not harm women candidates*. Princeton: Princeton University Press
- Bystrom, Dianne G.; Robertson, Terry A. & Banwart Mary Christine. (2001). Framing the Fight. *The American Behavioral Scientist (Beverly Hills)*, 44(12), 1999-2013.
<https://doi.org/10.1177/00027640121958456>
- Dagens Nyheter. (2008, 28 februari). *Om Dagens Nyheter*. Hämtad 2022, 23 april från <https://www.dn.se/nyheter/om-dagens-nyheter/>
- Eagly, Alice & Karau, Steven. (2002). Role congruity theory of prejudice toward female leaders. *Psychological Review*, 109(3), 573-598. <https://doi.org/10.1037//0033-295X.109.3.573>
- Edström, Maria. (2002). *Mediebilden av kvinnliga chefer i svenskt näringsliv*. Stockholm: SNS Förlag.
- Edström, Maria. (1998). Kön i journalistikforskningen. I Birgitta Ney (Red.), *Kraftfält - forskning om journalistik* (s. 170–180). Stockholm: JMK, Stockholms universitet 1998.
- Ekström, Anna & Holmqvist, Anette. (2021, 24 november). Magdalena Andersson är Sveriges första kvinnliga statsminister. *Göteborgs-Posten*. <https://www.gp.se/nyheter/sverige/magdalena-andersson-%C3%A4r-sveriges-f%C3%B6rsta-kvinnliga-statsminister-1.59948517>
- Ekström, Mats & Larsson, Larsåke. (2019). Kvalitativa intervjuer. I Mats Ekström & Bengt Johansson (red.), *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap* (s. 101–129). Lund: Studentlitteratur AB.
- Esaiasson, Peter; Gilljam, Mikael; Oscarsson, Henrik; Towns, Ann & Wängnerud, Lena. (2017). *Metodpraktikan. Konsten att studera sambälle, individ och marknad*. Stockholm: Wolters Kluwer AB.

- Expressen. (2017, 18 september). *Välkommen till Expressen*. Hämtad 2022, 23 april från <https://www.expressen.se/om-expressen/valkommen-till-expressen/>
- Falk, Erika. (2008). *Women for President: Media bias in eight campaigns*. Chicago, IL: University of Illinois Press.
- Fernandez-Garcia, Nuria. (2016). Framing gender and women politicians representation: print media coverage of spanish women ministries. I am Cerqueira, Carla; Cabecinhas, Rosa & Magalhães, Sara Isabel. (Red.), *Gender in focus: (new) trends in media* (s. 141-160). Braga: CECS.
- Göransson, Anita. (2006). *Maktens kön : Kvinnor och män i den svenska makteliten på 2000-talet*. Nora: Nya doxa
- Hammarlin, Mia-Marie & Jarlbro, Gunilla. (2014). *Kvinnor och män i offentlighetens ljus*. Studentlitteratur AB: Lund
- Harp, Dustin; Loke, Jaime & Bachmann, Ingrid. (2010). First Impressions of Sarah Palin: Pit Bulls, Politics, Gender Performance, and a Discursive Media (Re)contextualization. *Communication, Culture and Critique*, 3(3), 291– 309, <https://doi.org/10.1111/j.1753-9137.2010.01072.x>
- Heldman, Caroline; Carroll Susan J. & Olson, Stephanie. (2005). “She Brought Only a Skirt”: Print Media Coverage of Elizabeth Dole's Bid for the Republican Presidential Nomination. *Political Communication*, 22(3), 315-335, <https://doi.org/10.1080/10584600591006564>
- Hinton, Perry. (2003). *Stereotyper, kognition och kultur*. Lund: Studentlitteratur.
- Hirdman, Yvonne. (1988). Genussystemet: Reflektioner kring kvinnors sociala underordning. *Kvinnovetenskaplig tidskrift* 9(3):49–63.
- Hirdman, Yvonne. (2001). *Genus - om det stabila föränderliga former*. Malmö: Liber.
- Huddy, Leonie & Terkildsen, Nadya. (1993). Gender Stereotypes and the Perception of Male and Female Candidates. *American Journal of Political Science*, 37(1), 119-147. <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.2307/2111526>
- Jarlbro, Gunilla. (2013). *Genusmedveten journalistik*. Lund: Studentlitteratur.
- Karlsson, Michael & Johansson, Bengt. (2019). Kvantitativ innehållsanalys. I Mats Ekström & Bengt Johansson (red.), *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap* (s. 171–192). Lund: Studentlitteratur AB.

- Kroon, Åsa & Ekström, Mats. (2006). Vulnerable woman, raging bull or mannish maniac? Gender differences in the visualization of political scandals. *ICA's Annual Conference, San Francisco*, 24–28.
- Lippmann, Walter. (1922). *Public Opinion*. London: Allen & Unwin.
- Lundell Kroon, Åsa & Ekström, Mats. (2008). The Complex Visual Gendering of Political Women in the Press. *Journalism Studies* 9(6), 891–910.
<https://doi.org/10.1080/14616700802227845>
- Lünenborg, Margreth & Maier, Tanja. (2015). 'Power Politician' or 'Fighting Bureaucrat': gender and power in German political coverage. *Media, Culture & Society*, 37(2), 180–196.
<https://doi.org/10.1177/0163443714557979>
- Magin, Melanie & Stark, Birgit. (2010). Mediale Geschlechterstereotype. *Publizistik*, 55(4), 383–404. <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1007/s11616-010-0097-y>
- Meeks, Lindsey. (2013). All the Gender That's Fit to Print: How the New York Times Covered Hillary Clinton and Sarah Palin in 2008. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 90(3), 520–539. <https://doi.org/10.1177/1077699013493791>
- Miller, Melissa K.; Peake, Jeffrey S., & Boulton, Brittany Anne. (2010). Testing the Saturday Night Live Hypothesis: Fairness and Bias in Newspaper Coverage of Hilary Clinton's Presidential Campaign. *Politics & Gender*, 6 (2), 169–198.
<https://doi.org/10.1017/S1743923X10000036>
- Nationalencyklopedin. (u.å.:a). Stefan Löfven. I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 2022, 7 april från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/stefan-l%C3%B6fven>
- Nationalencyklopedin. (u.å.:b). Magdalena Andersson. I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 2022, 7 april från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/magdalena-andersson>
- Nationalencyklopedin. (u.å.:c). Göran Persson. I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 2022, 22 april från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/g%C3%B6ran-persson>
- Nationalencyklopedin. (u.å.:d). Aftonbladet. I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 2022, 23 april från <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/aftonbladet>
- Nationalencyklopedin. (u.å.:e). Svenska Dagbladet. I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 2022, 23 april från <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/svenska-dagbladet>
- Nationalencyklopedin. (u.å.:f). Dagens Nyheter I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 2022, 23 april från <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/dagens-nyheter>

- Nationalencyklopedin. (u.å.:g). Expressen. I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 2022, 23 april från <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/expressen>
- ORVESTO Konsument. (2021). *Räckviddsrapport*. Kantar Sifo. https://www.kantarsifo.se/sites/default/files/reports/documents/rackviddsrapport_orvesto_konsument_2021_helar.pdf
- Prentice, Deborah A. & Carranza, Erica. (2002). What women and men should be, shouldn't be, are allowed to be, and don't have to be: The contents of prescriptive gender stereotypes. *Psychology of Women Quarterly*, 26(4), 269–281. <https://doi.org/10.1111/1471-6402.t01-1-00066>
- Ross, Karen; Evans, Elizabeth; Harrison, Lisa; Shears, Mary & Wadia, Kursheed. (2013). The Gender of News and News of Gender. *The International Journal of Press/politics*, 18(1), 3-20. <https://doi.org/10.1177/1940161212457814>
- Scheufele, Dietram A. & Tewksbury, David. (2007). Framing, Agenda Setting, and Priming: The Evolution of Three Media Effects Models. *Journal of Communication*, 57(1), 9-20. <https://doi.org/10.1111/j.0021-9916.2007.00326.x>
- Semetko, Holli A., & Boomgaarden, Hajo G. (2007). Reporting Germany's 2005 Bundestag Election campaign: Was gender an Issue? *Harvard International Journal of Press/politics*, 12(4), 154-171. <https://doi.org/10.1177/1081180X07307383>
- Strömbäck, Jesper. (2014). *Makt, medier och samhälle: En introduktion till politisk kommunikation*. Lund: Studentlitteratur.
- Svenskarna och internet. (2016). *Svenskarna och internet 2016. En årlig studie om svenska folkets internetvanor*. <https://svenskarnaochinternet.se/rapporter/svenskarna-och-internet-2016/>
- Thurén, Britt-Marie. (2003). *Genusforskning – Frågor, villkor och utmaningar*. Vetenskapsrådet. <https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2004-01-12-genusforskning---fragor-villkor-och-utmaningar.html>
- Van der Pas, Daphne Joanna & Aaldering, Loes. (2020). Gender Differences in Political Media Coverage: A Meta-Analysis. *Journal of Communication*, 70(1), 114–143. <https://doi.org/10.1093/joc/jqz046>
- Van Zoonen, Liesbet. (1998). “Finally, I Have My Mother Back”: Politicians and Their Families in Popular Culture. *Harvard International Journal of Press/Politics*, 3(1), 48–64. <https://doi.org/10.1177/1081180X98003001005>
- Van Zoonen, Liesbet. (2006). The personal, the political and the popular. *European Journal of Cultural Studies*, 9(3), 287-301. <https://doi.org/10.1177/1367549406066074>

BILAGA – ANALYSSCHEMA

Variabel	Namn	Variabelvärden	Tolkningsregel
V1	Datum	Sexsiffrigt nummer enligt ÅÅMMDD	Datum för publicering, ej uppdatering av text. T.ex. 200515 för 15 maj 2020.
V2	Webbtidning	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aftonbladet 2. Expressen 3. Dagens Nyheter 4. Svenska Dagbladet 	Den webbtidning där texten publicerats.
V3	Typ av text	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ledare 2. Debattartikel 3. Krönika 4. Reportage 5. Nyhetsartikel 6. Notis 7. Annat 	<p>1: De texter som är markerade som just ledare, eller där författaren tillhör webbtidningens ledarredaktion.</p> <p>2: Text av argumenterande karaktär, skribenten tillhör inte webbtidningens ordinarie redaktion.</p> <p>3: Text där skribenten framför sina egna åsikter, tolkningar eller tankar.</p> <p>4: Längre text av berättande karaktär.</p> <p>5: Kortare nyhetstext, för att koda som notis ska texten sakna ingress.</p> <p>6: Informerande text som beskriver något som hänt.</p> <p>7: Om inget av ovanstående stämmer.</p>
V4	Statsminister	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stefan Löfven 2. Magdalena Andersson 	<p>1: Syftar till de analysenheter som nämnde Stefan Löfven under de fem första dagarna av hans regeringsbildning 2014.</p> <p>2: Syftar till de analysenheter som nämnde Magdalena Andersson under de fem</p>

			<p>första dagarna av hennes regeringsbildning 2021.</p> <p>Det innebär att statsministrarna inte nödvändigtvis är huvudkaraktär, utan endast den som söks efter i Mediearkivet.</p>
V5	Huvudaktör	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stefan Löfven 2. Magdalena Andersson 3. Annan 4. Ingen 5. Flera 	<ol style="list-style-type: none"> 1: Om Löfven är den mest framträdande aktören. 2: Om Andersson är den mest framträdande aktören. 3: Annan person, parti, företag eller liknande. 4: Om ingen aktör är den mest framträdande, exempelvis där en händelse står i centrum. 5: Om det är flera aktörer som är centrala.
V6	Värdering	<ol style="list-style-type: none"> 1. Berömmar statsministern 2. Kritiserar statsministern 3. Neutral gentemot statsministern 99. Ej kodbar 	<ol style="list-style-type: none"> 1: Om regerande statsministern får beröm. Exempelvis genom komplimang kring hur statsministern har agerat eller uppskattning för något statsministern har åstadkommit. 2: Om regerande statsministern får kritik. Exempelvis genom en negativ recension kring hur statsministern har agerat, eller opposition/ ifrågasättande mot något statsministern har utfört. 3: Artikeln förhåller sig neutral gentemot den regerande statsministern. Vilket innebär att artikeln

			<p>varken ger beröm eller kritik till statsministern</p> <p>Om regerande statsministern får både beröm och kritik kodas det som neutralt, om inte det ena till stor del överväger det andra.</p>
V7	Ämne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Politik 2. Privatliv 3. Annat 	<ol style="list-style-type: none"> 1: Om artikelns huvudsakliga ämne är kopplat till politik. 2: Om artikelns huvudsakliga ämne är kopplat till privatliv. 3: Om artikelns huvudsakliga ämne inte är kopplat till något av ovanstående.
V8	Presentation i rubrik	<ol style="list-style-type: none"> 1. Titel, förnamn och efternamn 2. Titel och förnamn 3. Titel och efternamn 4. Titel 5. Förnamn och efternamn 6. Förnamn 7. Efternamn 8. Smeknamn 9. Annat 10. Nämnas ej 	<ol style="list-style-type: none"> 1–8: Om någon av dessa benämningar används för den regerande statsministern i textens rubrik. 9: Om annan benämning används för den regerande statsministern i textens rubrik. 10: Om statsministern inte nämns i textens rubrik.
V9	Första presentation i text	<ol style="list-style-type: none"> 1. Titel, förnamn och efternamn 2. Titel och förnamn 3. Titel och efternamn 4. Titel 5. Förnamn och efternamn 6. Förnamn 7. Efternamn 8. Smeknamn 9. Annat 10. Nämnas ej 	<ol style="list-style-type: none"> 1–8: Om någon av dessa benämningar används för den regerande statsministern första gången i texten. 9: Om annan benämning används för den regerande statsministern första gången i texten. 10: Om den regerande statsministern inte nämns första gången i texten. <p>Vilken benämning som används för den regerande statsministern i första gången i texten.</p>

V10	Löpande presentation i text	<ol style="list-style-type: none"> 1. Titel, förnamn och efternamn 2. Titel och förnamn 3. Titel och efternamn 4. Titel 5. Förnamn och efternamn 6. Förnamn 7. Efternamn 8. Smeknamn 9. Annat 10. Nämns ej 	<p>1–8: Om någon av dessa benämningar används för den regerande statsministern löpande i texten.</p> <p>9: Om annan benämning används för den regerande statsministern löpande i texten.</p> <p>10. Om den regerande statsministern inte nämns löpande i texten.</p> <p>Den benämning som används flest gånger genom texten (rubrik och första benämningen exkluderat), om det är lika mellan två alternativ kodas det som används först i texten.</p>
V11	Nämns statsministerns familjerelationer?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ja 2. Nej 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Om den regerande statsministerns familjerelationer nämns i texten. 2. Om texten inte nämner den regerande statsministerns familjerelationer.
V12	Vilka familjerelationer	<ol style="list-style-type: none"> 1. Barn/bonusbarn 2. Partner 3. Förälder 4. Syskon 5. Barn/bonusbarn och partner 6. Annat 98. Inte aktuellt 	<p>1–5: Om någon av de besläktade personerna till den regerande statsministern nämns.</p> <p>6: Om en annan besläktad person till den regerande statsministern nämns.</p> <p>98. Kodas som "inte aktuellt" om statsministerns familjerelationer inte nämns i texten.</p>
V13	Nämns utseende	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ja 2. Nej 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Om den regerande statsministerns utseende

			nämns i texten. Gäller både attribut kopplade till den regerande statsministerns kropp och kläder. 2. Om texten inte nämner den regerande statsministerns utseende.
V14	Nämns ålder	1. Ja 2. Nej	1. Om den regerande statsministerns ålder nämns i texten. 2. Om texten inte nämner den regerande statsministerns ålder.
V15	Nämns statsministerns tidigare arbetserfarenhet?	1. Ja 2. Nej	1. Om den regerande statsministerns tidigare arbetserfarenheter nämns i texten. 2. Om texten inte nämner den regerande statsministerns arbetserfarenheter.
V16	Citerad statsminister	1. Ja, direkt citering 2. Ja, indirekt citering 3. Nej	1: Om den regerande statsministern citeras ordagrant 2: Om skribenten refererar till något den regerande statsministern sagt men med egna ord. 3: Om den regerande statsministern inte citeras
V17	Ledaregenskaper	1. Kontrollerande 2. Förtroendeingivande 3. Kunnig 4. Kompetent 5. Trovärdig 6. Saklig 7. Påläst 8. Auktoritär 9. Dominerande 10. Beslutsam 11. Annat 12. Nämns ej	1–10: Om någon av dessa begrepp nämns kopplat till den regerande statsministerns ledarskap. 11. Under "Annat" kodas ord som är kopplat till ledarskap. Samtliga ord som kodas under "Annat" ska antecknas. 12. Om texten inte nämner någon ledaregenskap.

V18	Nämns rationella egenskaper om statsministern?	1. Ja 2. Nej	1. Om egenskaper som får den regerande statsministern att framstå på ett rationellt och förnuftigt sätt nämns i texten. Exempelvis begrepp som noggrann, välavvägd och logisk. 2. Om texten inte nämner begrepp kopplat till rationella egenskaper. Samtliga ord som kodas under "Ja" ska antecknas.
V19	Nämns emotionella egenskaper om statsministern?	1. Ja 2. Nej	1. Om egenskaper som får den regerande statsministern att framstå på ett emotionellt och känslösamt sätt nämns i texten. Exempelvis begrepp som frustrerad, gråtmild och glad. 2. Om texten inte nämner begrepp kopplat till rationella egenskaper hos den regerande statsministern. Samtliga ord som kodas under "Ja" ska antecknas.
V20	Nämns kön på statsministern?	1. Ja 2. Nej	1: Om den regerande statsministerns kön nämns i text. 2: Om texten inte nämner den regerande statsministerns ålder.
V21	Nämns en annan kvinna?	1. Ja 2. Nej	1: Om en annan kvinna (än den regerande statsministern) nämns 2: Om texten inte nämner en annan kvinna (än den regerande statsministern själv).

V22	Nämns annan man?	1. Ja 2. Nej	1: Om en annan man (än den regerande statsministern) nämns 2: Om texten inte nämner en annan man (än den regerande statsministern själv).
V23	Bild	1. Ja 2. Nej	1. Om artikeln inkluderar en bild 2. Om artikeln inte inkluderar en bild Om det är flera bilder registreras endast den första. Om det första inte går att ladda in registreras nästa bild.
V24	Är statsministern med i bilden?	1. Ja 2. Nej 98. Inte aktuell	1. Om artikeln inkluderar en bild där den regerande statsministern syns. Hela ansiktet måste synas för att statsministern ska kunna anses vara med i bilden. 2. Om artikeln inte inkluderar en bild där en regerande statsministern är inkluderad. 98. Kodas som "Inte aktuellt" om bild saknas.
V25	Sammanhang	1. Politiskt sammanhang 2. Privat sammanhang 3. Övrigt 98. Inte aktuellt	1. Bild med politiskt sammanhang där den regerande statsministern syns. 2. Bild med privat sammanhang där den regerande statsministern syns. 3. Bild med sammanhang som inte är politiskt eller privat, samt att den regerande statsministern syns på bilden.

			98. Kodas som "Inte aktuellt" om den regerande statsministern inte är med i bilden eller om bild saknas.
V26	Vem/vilka är bildens fokus?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Statsminister, ensam 2. Statsministern, i grupp med andra 3. Annan aktör, men statsministern är med på bilden <p>98. Inte aktuellt</p>	<p>1: Om den regerande statsministern själv endast är i bildens fokus.</p> <p>2: Om den regerande statsministern tillsammans med andra är i bildens fokus.</p> <p>3: Om annan aktör är i bildens fokus, den regerande statsministern är dock fortfarande med på bild.</p> <p>98. Kodas som "Inte aktuellt" om den regerande statsministern inte är med i bilden eller om bild saknas.</p>
V27	Vilket kön har den/de andra som är med i bilden?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kvinna 2. Man 3. Både man och kvinna <p>98. Inte aktuellt</p> <p>99. Ej kodbar</p>	<p>1: Om det endast är kvinnor (förutom den regerande statsministern) i bilden.</p> <p>2: Om det endast är män (förutom den regerande statsministern) i bilden.</p> <p>3: Om det är både män och kvinnor i bilden (förutom den regerande statsministern).</p> <p>Hela ansiktet måste synas för att personen ska kunna anses vara med i bilden.</p> <p>98. Kodas som "Inte aktuellt" om den regerande statsministern inte är med i bilden eller om bild saknas.</p> <p>99. Kodas som "Ej kodbar" om det inte går att urskilja personernas kön, exempelvis i folksamlingar.</p>

V28	Bildutsnitt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Extrem närbild 2. Närbild 3. Halvbild 4. Helbild 98. Inte aktuellt 	<p>1: Endast den regerande statsministerns ansikte ryms i bilden.</p> <p>2: Endast den regerande statsministerns axlar och huvud ryms i bilden.</p> <p>3: Halva kroppen, från höften och uppåt, av den regerande statsministern ryms i bilden.</p> <p>4: Den regerande statsministern ryms i sin helhet, fötter kan utelämnas.</p> <p>98. Kodas som "Inte aktuellt" om den regerande statsministern inte är med i bilden eller om bild saknas.</p>
V29	Perspektiv	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ovanifrån 2. Ögonhöjd 3. Underifrån 98. Inte aktuellt 	<p>1: Det är tydligt att bilden är tagen ovanifrån.</p> <p>2: Om bilden är tagen i ögonhöjd, strax ovan eller strax under.</p> <p>3: Det är tydligt att bilden är tagen underifrån.</p> <p>98. Kodas som "Inte aktuellt" om den regerande statsministern inte är med i bilden eller om bild saknas.</p>
V30	Kroppsspråk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktiv 2. Passivt 98. Inte aktuellt 	<p>1: Den regerande statsministern rör sig eller gestikulerar.</p> <p>2: Den regerande statsministern står still, eller pratar utan att samtidigt röra sig eller gestikulera.</p> <p>98. Kodas som "Inte aktuellt" om den regerande statsministern inte är med i bilden eller om bild saknas.</p>

V31	Tittar statsministern mot kameran?	1. Ja 2. Nej 98. Inte aktuellt	1: Om den regerande statsministern tittar mot kameran. 2: Om den regerande statsministern inte tittar mot kameran. 98. Kodas som "Inte aktuellt" om den regerande statsministern inte är med i bilden eller om bild saknas.
V32	Ansiktsuttryck	1. Glad 2. Arg 3. Nedstämd 4. Neutralt 5. Annat 98. Inte aktuellt 99. Ej kodbar	1: Den regerande statsministern är leende eller skrattande 2: Den regerande statsministern är tydligt arg eller upprörd 3: Den regerande statsministern är ledsen eller tårögd 4: Den regerande statsministern visar inga starka känslor. 5. Den regerande statsministern visar starka känslor men ingen av ovan. 98. Kodas som "Inte aktuellt" om den regerande statsministern inte är med i bilden eller om bild saknas. 99. Kodas "ej kodbar" om det inte går att avgöra den regerande statsministerns ansiktsuttryck.